

STUDENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upešlejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris
Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas:
svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par
petitlindiju + 5% sludināj. nodoklis.

№ 152.

Piektdien, 20. septembrī 1929.

VIII. ak. g.

Godbijībā un sērās noliecam galvas pie mūsu lielā dzejnieka ūniversitātes goda biedra J. Raiņa kapa.

Par zinātņi, darbu, skaidrību,
brīvību un tēvzemi!

Lasītājiem.

Ar šo dienu akadēmiskās dzīves laikraksts „Students“ iesāk astoto gada gājumu un turpina iesākto ceļu nospraustā virzienā. Šis nospraustais ceļš nav jāsaprot kā šaurs loks, ārpus kuŗa katra doma taps noraidīta. Gluži otrādi — viņš iziet uz to, lai jo plašāki un daudzpusīgāki aptvertu latvju studentu centienus un dotu spārnus katrai veselīgai jaunai domai.

Neauglīgi ir tukši pārmetumi, ka „Students“ ir vienpusīgs, šaurs un taml. Ir taču labāk paraugus rādīt lietišķiem rakstiem un domām nekā, neko nedarot, taisīt pārmetumus.

Kas attiecas uz to, ka katra domas nevar tapt ievērotas, tas arī liekas vairāk kā skaidrs. Ūniversitātē taču ir vairāki tūkstoši studentu un, jādōmā, katra uzskati būs mazliet savādi, tāpēc vadītājiem principiēm jābūt skaidriem, lai, gleznā runājot, atšķirtu graudus no pelavām.

Nepārsteigsimies teikdami, ka pilnība ir jau sasniegta, bet centsimies viņas krastiem tuvoties, paliekot objektīvi un iecietīgi. Redakcija.

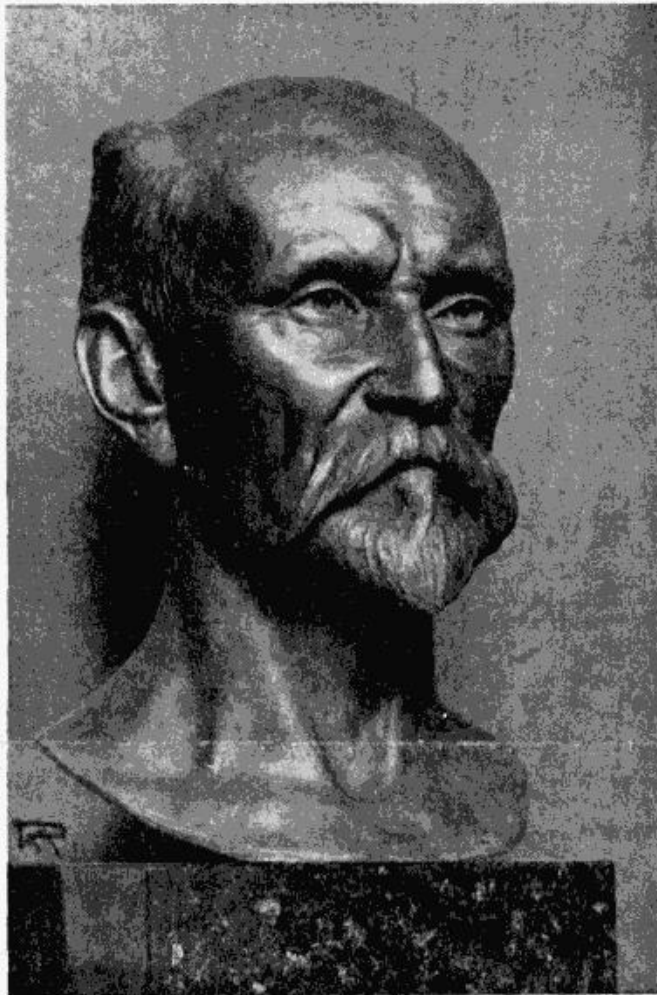
Ceļi uz apsolīto zemi.

Ir ceļi, kas nekad neapnīkst un ko nekad nav par grūtu iet. Arī tad ne, ja trūkst droša apsolījuma, ka viņi uz Romu vedīs, bet gan ir skaidri redzams, ka tie pilni šķēršļu un ciņu. Tāpat ir darbi, ko var ar prieku darīt, arī zinot, ka netiek un varbūt netiks zeltā atsvērti.

Bet šiem ceļiem un šiem darbiem tomēr ir savs apsolījums. Tas, kas zemī par spīti visām grūtībām tomēr aļ un sēj, tas zina sev apsolīto: „Kamēr pasaule pastāvēs, nekad zem saules nemitēsies aršana un sēšana!“ Tas, kas miegainajā ikdienā, maz atbalsis dzirdēdams, tomēr aicina, mūdina un sauc uz labāku un skaidrāku dzīvi, — tas tāpat zina, ka zem saules viss reiz mainās, aug un kļūst jauns. Un strādāt šī jaunā, pilnīgākā labā, dzīvot rītdienai un ne tikai šaidienai vien, tas ir tas nepnikstamais, mūsu ceļos un mūsu darbos, kad „Students“ šodien jau astoto reizi sāk savas akadēmiskā laikraksta gaitas.

Viņa pirmās slejas runā uz Jums, jaunie draugi. Tikko pirmā sajūsmā ūniversitātes sliegsni pārkāpuši, Jūs atrodaties krustceļos, nezinādami, kuŗi no viņiem vedīs uz apsolīto zemi. Tā sajūsmā, kas Jūs tagad vada un valda, vien to nerādīs. Un, lūk, imatrikulācijas aktā rektora kungs par to ir devis aizrādītumus Jums. Es te vēlreiz gribētu viņus atgādināt: „Ūniversitātē nesagatavo amatniekus,“ teicis rektora kungs, „bet gan sava darba māksliniekus.“

Šie amatnieki, kaut arī ar ūniversitātes diplomu kabatā, tie nebūs

„Tālāk mana gaita iet,
Vēl aiz nāves, nakts un vēja,
Vēl aiz nāves, nakts un vēja,
Vēl aiz saules, kuŗa riet.“
Raiņis.

mūsu dzīves augšupcēlāji. Viņi būs, varbūt, gan labi darba darītāji, bet tikai tā paša sīkā ikdienas darba. Un pār tādiem amatniekiem jaunie studenti paliek, kad viņi pieķeras vienīgi drīzākai kursa beigšanai, vienīgi noklausīto lekciju iegaumēšanai, — bez plašākas intereses ne tikai par savu speciālitāti, bet arī par akadēmisko un studentu dzīvi vispār. Tie ir tie, kam šķiet greks drusciņ laika un drusciņ naudas ziedot organizācijas dzīvei. Viņi paliek ārpus tās un galu galā, kaut arī, ūniversitāti drīzi pabeiguši, tie ir sīkumaini amatnieki, bez plašāka sabiedriskā vēriena, bez dzīves izpratnes, bez sava darba mākslas.

„Bet lai sasniegtu sekmes,“ teicis rektors, „ir arī nepieciešams nopietns darbs un cenšanās pēc zinībām.“ Jo arī tas nebūs sava darba mākslinieks, kas aizrāvis dzīves plašumos un raibumos ir aizmirsis nopietno darbu un tieksmes pēc zināšanām, domādams, ka tas jau tūlīņ viņam uzspiedīs sīkā amatnieka zīmogu. Tāds būs kļuvis paviršs un dzīvei nederīgs cilvēks, jo zinātne, darbs un skaidrība — tie ir istas, skaistas un pilnīgas dzīves sākums un beigas. Un šis ir tas ceļš, kas droši vedīs uz apsolīto zemi.

Bet ceļš ir tāļš un grūts. Vienam viņā iet bieži nav pa spēkam. „Daudziem, sevišķi lauku jaunavām un jaunekļiem, paies ilgāks laiks, līdz tie spēš pielāgoties pilsētas dzīvei, un šis laiks ir tāds, kas viņu raksturus apdraud. Tamdēļ jaunajiem studentiem ieteicams izraudzīties sev piemērotas organizācijas, kur rast kommlitoņu dzirdīgās ausis vientuļības un grūtu pārbaudījumu brīžos.“ — Šiem vārdiem daudz lielāku un svarīgāku nozīmi piešķir tas, ka viņus jaunajiem akadēmiskās saimes pilsoņiem liecis pie sirds pats rektora kungs. Tas viņus, varbūt, vairāk ierosinās pārdomāt un tiešām izvēlēties sev vairāk piemērotākas organizācijas — tādas, kas uztur un izkopj latvju skaidros tikumus un lauku garu. Tādas, kas saviem locekļiem liek kalpot zinātnei, darbam un skaidrībai.

Tad tās ilgas, centība un spars, kas mājā ikvienā jaunā studentā, neapsiks, bet kopējā strauvē plūdis uz savu lielo apsolījumu: par labu brīvībai un tēvzemei! Enriks Aivieksta.

Tēvi un dēli.

Die Dinge sängen, hör' ich so gern.
Rilke.

Mūsu jaunatni jau septiņi gadi tiesā. Tiesas spriedumi dzirdami disputu zālēs, laikrakstu ievados, žurnālu slejās. Jaunatne klusē. Atbildes nav un nevar būt. Jo līdz ar atbildi jaunatnei jānodod spriedums par vecāko paaudzi. Līdz ar atbildi jaunatnei būtu jāsaka, kas viņa ir un ko grib. Bet pēdējo tā vēl nespēj. Un nespēj aiz neskaitāmiem psiholoģiskās un psihiskās dabas lūzumiem, kas nav no vecākās paaudzes mantīti, ne arī no viņas savlaicīgi pārdzīvoti. Jaunā paaudze it kā sevīs neatradusi, aug un veidojas, bet viņā izaugs kas cits, kas vecākai paaudzei būs svešs un nesaprotams. Tā nebūs likteņa ironija, ja „tēvu un dēlu“ problēma gadu no gada pie-

jemsies. Lai Dievs dod, ka dēliem nebūtu jātiesā tēvi, bet tagad — tiesā dēlus!

Izejot no postulāta var taistīt spriedumu, bet katrs spriedums nozīmē pārpratumu, jo postulāts nekad nenorāda uz lietu būtību. Un pieejot jaunatnes dvēselei — nekādi postulāti nav derīgi. Jādzīvo līdzīgai, jāiedzīvojas viņas priekšos un bēdās un tikai tad būs iespējams kāds spriedums. Bet spriedums tad vairs nebūs vajadzīgs. Neviens no vēstures lielajiem vīriem nav iedrošinājis tiesāt jaunatni. Jo kādu gan spriedumu var dot par topošo jauno dzīvību, kam visa dzīve vēl priekšā? Ja viņa pusplaukā sāk novīst, dēģenerēties, tad kas tur vainīgs? Tikai, ne jaunatnei! Tam nolūkam nemaz nav jāpārziņ modernās bioloģijas likumi.

Un ja, tomēr, kāds cilvēks nemas drosmīgi tiesāt jaunatni, kā kādu sab. šķiru, tad nevajaga zināt dzīves aizkulises, lai varētu teikt, ka šādos spriedumos lielu lomu spēlē aizskārta patmīlība, jeb — šausmīga savtība.

Bet asi un dziļi tverts spriedums nodots no A. Berga un ar klusuciešanu viņu nevar apiet. Viņš skan: „Tā mūsu dienu students staigā apkārt bez lielām trūkumiem, bet arī bez lielās aizgrābtības un sajūsmas, it kā apmaldījies, kā nezinādams, kā taustīdamies. Tāpēc viņš bieži pazaudē ceļu“.

Droši vien, — jaunatne būtu bezgala pateicīga visiem pareizā ceļa norādītājiem, bet liela neticība viņā iezagusies — no nacionālās idejas profānācijas laikiem, no dažu sab. pasākumu, — bēdīgiem fināliem, no vecākās paaudzes obskurantiskās politikas dažās studentu organizācijās un politiķu savstarpējās koruptīvās politizēšanas. Saprotais, jaunatne pēc sava domu gājiena ir kolektivistiska. Viņas domāšanas veidi sociāli. Bet ne tādēļ sociāli, ka sociālas problēmas viņos dominē, — bet kā sociāls, kolektīvs, tikai ne individuāls ir pats domu veidu subjekts. Katra kolektīva apziņa iziet uz savas ortodoksijas rašanu, — bet uz ortodoksijas rēķina vecākā paaudze ar „onkuļu būšanu“ izveidojusi dažas stud. organizācijas un akadēmiskās sekcijās koruptīvo „kolektīva asinsgrēku“. Zīmīga atzišanās dzirdēta no viena politiķa: „Jaunos pie vārda mēs ne-

Vienotne „Lidums“ savos 4. Augustos svētkos nodeva no bermontiešiem noslepkavotā leitnanta Fichtenberga atraitnei viņas jaunsaimniecībā ar vie-

notnes līdzekļiem un darbu dēstītu 2 pūr. lielu augļu dāzu. Uzņēmumā — piemiņas albuma pasniegšana Fichtenberga atraitnei.

laidisim. Neesam jau muļķi, jo zinām, ka pašu ļaudis kāps pāri mūsu galvām un tie citi — aizies gaļām“. Vai tā nav vecākās paaudzes traģēdija, kuŗas priekšā nobāl visi jaunatnes neziņu ceļi!

Grūts un nepateicīgs uzdevums izpētīt šīs gara kultūras attīstības gaitas. Nav pietiekošas perspektīves objektīvam spriedumam. Viss vēl atrodas tapšanas, veidošanas un veis sadegšanas stadijā. Nāk prātā kādas grāmatas vārdi: „Lai stāds uzaugtu, sēklai jāiznikst“. Tā dabas mistērija, bet arī cilvēku traģēdija un cilvēces laime. Traģēdija — iznikšana, laime — pārdzimšana. Vai to sapratusi lielākā daļa vecākās paaudzes? Viņas „legendarie cīņas laiki“ prasīja gan, varbūt, asinis, bet viņa pati apmierinājās tikai ar „stāvokļu“ iekārtošanu. Dziļākas nacionālas kultūras centieni, kas organizācija censtos saistīt ar tautas sociālo psiholoģiju, viņai bija sveši un nesaprotami. Līdz ar to, intelektuālā nozīmē, jaunākā paaudze nekā nemantoja no vecākās paaudzes. Tagad, kad pašiem sava valsts, — ne politiķu nopelnītā, — sākam apjaust kaut kādas gara kultūras nepieciešamību. Bet izsmiekla veidā vecākā paaudze sāk runāt

par sociāldemokrātiskām, pilsoniskām un c. gara kultūrām. Vai tādas kur pastāv?!

Bet katra tendence gara dzīvē neizbēgami noved pie obskurantisma, — šis dziļi sarežģītās sociālās parādības. Pēc Berdajeva obskurantisms nav faktiska gara tumsība, jeb prāta trulums. Nav viņš arī dabas parādība. Viņš jāuzskata kā refleksija attiecībā uz zinātnei un izglītību. Viņš ir arī princips, jeb principiāla attieksme pret zinātnei un izglītību, bet ne — faktiskais stāvoklis. Obskurantais kolektīvs ir katreiz neizglītots, bet viņa vadoņi var būt ļoti gudri un izglītoti cilvēki. Viņi paliek par obskurantiem citu dēļ. Obskurantisms ir sociālas dabas parādība, ne — individuālas un, katreiz viņam piemīt sociāli-agresīvs raksturs. Viscaur viņš nostājas pret brīvo radošo gara kultūru. Katrā obskurantā slēpjas bailes, ne — individuāla, bet — tri sociāla rakstura. Bailes no kreisajiem, bailes no labajiem vienādi rada obskurantismu, kuŗa pārņemts cilvēks ir mūžīgi neuteicīgs un aizdomīgs. Bailes nesekmē skaidrās atziņas ceļus. Katreiz obskurantisms redz vienīgo glābību diktatūrā, vai diktatoriskā rīcībā, jo viņam kaut kas jāglābj, kaut kas jāaizstāv, kam viņš tic. Obskurantisms

Universitātes kalendārs 1929./30. m. g.

K. Upeslejas redakcijā, ar visām studentiem vajadzīgām ziņām par Latv. Universitāti.

Izplīda piezīmju grāmatas vietu.

Audekla vākos Ls 1.60.

Piedāvājam visas studentiem vajadzīgās grāmatas. Trūkstošās grāmatas izrakstam ātri un precīzi.

Akc. Sab. Valters un Rapa.

pēc būtības ir ortodokss un dogmātisks, līdz ar to viņš izteic savu sociālo raksturu. Viņš prasa vientīgi gribas koncentrāciju, bet — ne prāta izglītību. Pēc būtības viņš ir antiierarchisks, — neatzīst gara kultūras jerarchijas un lielumus, nonivīlē katru domu, katru cilvēku līdz kaut kam iedomātam, vispārpieņemtam. Obskuranti nav spējīgi domāt „individuāli“, bet tikai — „kollektīvi“ un runā arī ne sevis, bet kolektīva: — pilsonības, strādniecības u. c. vārdā. Viņi nesaprot pazemību patiesības un zinātnes priekšā, kur jānoliek gribai un afektam. Citādi — obskurants ir pašapmierināts cilvēks, kas slimo iekšēji ar skaudību un iedomību.

Tieši šai sabiedriskās dzīves momentā, kad gara dzīvē iestājas obskurantisms, daļa jaunatnes iekšēji sevi dziļi un sāpīgi „nomaldījas“ no vecākās paaudzes ceļiem. Tā nav arī tikai mūsu jaunās, topošās kultūras dzīves traģēdija. Šo traģēdiju, tikai citādā veidā, pārdzīvo arī Eiropas intelektuālās aprindas. Nāk prātā trīs dzejnieki — Verlens, Bloks un Rilke. Kā trijlapis, kā viens krāšņs zieds liecas viņu mūzas pāri nogurušai Eiropas dzīvei. Visi trīs viņi mūsu laikmeta bērni, ar viņu ētisko skepsi un skumjo lietu skatu. Visi trīs viņi ņēmuši visu iespējamo no gara dzīves sasniegumiem. Skumjā Bloka rezignācija, drūmais Verlēna dzīves skats un melanholiskās Rilkes vizijas, kaut kā izteic aizejošo Eiropas intelektuāļu paaudzi, kuŗai, līdzīgi Dostojevskim un Cveigam, pazīstamas visas dvēseles nianšas, zināmi visi vēstures akordi, bet kuŗai vairs nav ticības ne uz ko. Un kam lai viņa ticētu. Viss ir piedzīvots, visi sapņi izsapņoti. Mūsu apstākļos, — ņemot vērā lokālās kul-

Edvarts Tūters.

Tankas.

Skrien gadi, dienas . . .
Kīršziedi nobirst tik drīz.
Sirds paliek viena,
Mūžīgi ziedošā sirds —
Plaukums tavš vienmuļi sērs.

Lielā pasaule —
Maza tu tomēr priekš mums.
Takas tik šauras,
Grūti te ceļu sev rast,
Ceļu, kas pilnībā ved.

Grimstu es ilgās
Mūžīga nemiera skauts . . .
Mieru kur atrast?
Nemierā mieru kā gūt — —
Dziesmas mans vientgais miers.

Labruden!

Labruden kommitoņi! Tāds laiciņš jau pagājis kopš bijām kopā, ķiveļmies un milējāmieš: kā nu kuŗo reizi tas prātiņš vai jušana bija.

Nebij uz laukiem vairs dzīvošanas. Vēji pūš un aurē visas gudrības laukā, ūdens pil virsū, krusa lec acīs, bet saule tīri nevainīgu seju ietinas mākonos. Ne viņas cūka, ne viņas druva. Eļ tu nu ar viņiem kaŗot, kad ābeles bombardē, rugāji duŗ un visās malās ruc un sparkšķ kā elles mašinā. Pat arķis griez vienu melnu strēmeli un atgādina tēva siksnu, kas sendienās skoloja bīkšu dibenu. Kājām bij jādod vaļa un te nu mēs esam kopā.

Priekš redzēt rīdzeniekus! Jauki jums gājīs šai vasarā. Karāli saņēmuši esot un špalierās stāvējuši. Būtu jau braucis, bet netiku galā ar tēvu, kam darbs ir pats karālis. Govis gan tīrumā špalierēju, jo gans brauca zirgus. Labi es izrīkoju. Govis pie govīm, aitas pie aitam pēc sugām, pēc spalvām, bet cūkas atstāju mājās; grāvjus tās samaitā, ganības izrakā, gaŗ citu sētu mietiem sānus rīv.

Sauli šogad daudz jūs dabūjāt. Es ar saulņos izkapti vīcinot, saulņos arķu stūrējot, saulņos rītā, saulņos pēcpusdienā, jo nebij man sieviešu stundu. Sāļainie sviēdi un upītes saldūdens deva man jūru. Jūs celāties, kad gāju jau nosnausties, gūlāties, kad biju jau tīrumā. Es bumbas vienā, jus otrā pusē un ta mes velamies apkārt. Tagad es esmu pie jums un velšos jums līdzī.

Sveiki jaunuzņemtie! Kur gan jūs smēlaties spēkus tais grūtājās dienās, kad jūs skatīja un kratīja, pētīja un vērtīja? Vai grammatikas, vai formulu krājumi bij jūsu glābēji, vai tikai laimes āķītis paglāba jūs no krišanas kopā ar daudziem. Jūs esat tie izredzētie, dūša jums liela un spēks pat par trijiem, tad nu smēlaties gudrības iekšā. Turāties stipri četru cīparu sistēmā eksamenu mašinā un sargait sevi no minimumu nagiem. Grūti bij ietikt, grūti ir palikt un grūti būs izēsties visam te cauri.

Ardievu diplomētie! Sēmeštrjiem un gadiem solus jūs rīvējāt, zīmuļus asiņājāt, papīrus smērējāt un parakstus vācāt, lai tiktu reiz laukā. (Tagad vāc parakstus tikšanai iekšā). Cik bibliotēkas skapjus jūs neizostijāt, cik nakšu bez miega pavadijāt, cik reizes gan nesvidāt, līdz universitātes durvis pavērāt vaļā.

Uz redzēšanos caurkritušie. Jūs bijāt pie slieģšņa, bet netikāt iekšā; par augstu bij kāpiens, vai kājas par īsām. Ceru, mēs tiksimies nākamā gadā! Potējiet iekšā sev plānus un gaŗumus, locījumas un formulas un jūs neslimsat otrreiz ar krišanas sērgu. Laimei lai paliek laimes tiesa, jūs tiksit arī ar gudrību cauri. Nerakstait lūgumus — bet domurakstus. Kur mājās, tur jāmacās, kur sēdes tur jābalso vai ar profesoriem, vai deputātiem, ar eksameniem vai demonstrācijām. Ar adatu nepūlas ziloni baidīt.

Sarausim tad nu labi dūstīgi! Par ausīm, pa acīm gudrības galvā sev

dzisim! Praktiskos darbus vienus pēc otriem mēs veiksīm! Siltums un sauss, filtris un deguns palīdzēs noteikt mums vietas. Līnijas vilksies kur nākas un tuša nebiezēs spalvā. Stādus un kukaiņus pazīs visi, kas gribēs un zvaigznes kļūs zināmas debesu jumtā. Uzdevumi lūzīs kā spaļi, un asi un veikli bus mediķu naži. Brīvākā laikā visiem būs „Students“ rokā; zināsim mēs tad, kā klājas citos universitātes kaktos. Klibjānis.

Divi paradoksi.

Kāda bulgaru pasaciņa. Dzīvoja reiz nabadziņš, — ne viņam mantas, ne laimes. Cilvēki runāja, — tādām viņam jāpaliekot pēc dzimuma. Dzirdēja šīs runas kāds bagātnieks un sāka domāt: — Dzi, kas tad tā laime esot? Varbūt viņas nēmaz nav? — Neticēja bagātnieks laimei.

Gāja nabadziņš pa ceļu. Priekšā upe. Pār upi pārsviests koks — tilts. Bagātnieks, ieraudzījis nabadziņu tiltā pieejot, mudīgi nolika uz viņa zelta gabaliņu un pats noslēpās. Domāja sevi viņš: — Dzird ļaudis runājam, ka neesot nabadziņam laimes, bet redzēsim, vai ieraudzīs viņš zelta gabaliņu.

Pienāca pie tilta nabadziņš un runā sevī: — Pag, pamēģināšu tiltu pāriet kā neredzīgie to dara. — Aiztaistīja acis un pārgāja kā neredzīgais.

Te nu bagātnieks palika domīgs: — Taisnību cilvēki saka, ka laime pasaulē esot. Es zelta gabaliņu noliku, bet viņš izliekas neredzīgs un uzķāpj viņam vēl virsū.

Līdzīgu šim nabadziņam iedomājos A. Bergu, viņa rakstā: „Vēl par mūsu studentu tipiēm“. Nelaieme tā, ka viņš savā nabadziņa laimītē jau iedomājās sevi nelaimīgu: „Bet var šaubīties, vai arī mūsu tagadējās korporācijas pilnā mērā var pildīt kādas ideālas tieksmes un dot kādus noteiktus mēr-

ķus, kas pildītu studentu dzīves gaŗīgo saturu“.

Kad nabadziņš neticēs savai laimītei, ko lai iesāk bagātais ar savu laimi?

Kāds pazīstams komponists, liels savādnieks un joku mīļotājs, apmeklējis savu draugu. Ienākot viesistabā liels dogs riedams meties viņam klāt. Komponists bailīgi noslēpies aiz durvim.

— Nāc, nāc; — nebaidies, — aicinājis draugs. — Tu jau zini sakām-vārdu: „Suns, kas rej, nekož“.

Zinu gan, — bet neesmu pārliecināts vai šo sakām-vārdu zina arī tavs suns? — atbildējis komponists.

Viss jau labi, — un var piekrist, kādas jaunas korporācijas filistrim, A. Dauge, kad viņš raksta: „ . . . ka korporācijas mācās atklāti savu „krāsu“ rādīt, kam mūsu laikos arī tik maz cilvēkiem drosme. Un mācās savas „krāsas“, savu karogu, savus simbolus cienīt, godā un svētus turēt“.

Ir jau labi. Bet vai korporācijas prot arī citu „krāsas“, citu karogus, citu simbolus un citu uzskatus cienīt, — kā to prasa katras kultūras sabiedrības viselementārākie pieklājības likumi, — to A. Dauge savā rakstā nav pateicis. R. Voicans.

Istahstīšana par wiffaugstahfu stohlu Sehrpatī.

Salaffahs tur arteen no jauna ifpušgaddu jauneklī, jauni lungi, tur no-gahjuŗdī lai winuŗš peenemŗ pe wiffaugstahfahm mahzibahm fo warr dabuŗt, fameŗr zīttī faŗu laifu tur paliftuŗdī un atlaīttī atstahj atfal ņho weeth un aīŗet lai nu darbojahŗ if-meens un patŗ maīttī peľnahŗ un leeti derr un israhda fa winŗch naw wełti pa ifŗetrecem wai pa peŗzi gadeem Seŗrpatā bijīŗ, bet fa fo labba mah-zīŗeŗ un eŗraŗŗeŗ no tahŗ preŗŗeŗ fo tur baggatīgi warr dabuŗt.

Bet līŗdī fameŗr tīf tahŗu toŗŗ, fa Seŗrpatā goŗdam ar labbu leeŗŗību

Atturības nedēļa universitātē.

Ciņa par jaunu ētosu.

Ir pagājuši Latvijas pirmie desmit gadi. Mums ir pilnas tiesības sajūst prieku un gandarījumu par sasniegumiem, ko varam uzrādīt. Kara ārpriekš beidzies. Uz drupām sāk zelt jauna dzīve. Vecajai vēstures netaisnībai mūsu zemē padarīts gals. Kur vēl priekš 12 gadiem rīkojās krievu gubernatori, tur tagad Latvijas cieņu aizstāv mūsu republikas vadītāji. Kur kādreiz valdīja muižniecība, tur tagad lemj Saeima. Ap 100.000 zemes strādnieku tikuši paši pie savas zemes. Tautas sociālā organizācija veselīgi attīstībai ar to likti stipri pamati. Viņu bērniem dota iespēja augt savas dzimtas klēpt. Izveidojusies plaša skolu sistēma. Mums ir sava universitāte ar 11 fakultātēm un 8000 studentiem.

Tomēr aplam būtu domāt, ka ciņa pret jauno pagātnes mantojumu ar to beigusies. Par daudz viegli mūsu paaudze, lielgabaliem apklūstot, sāka nodoties tiksmāiņai miera izjūtai. Salauzts bija gan senās muižniecības un carisma fiziskais un politiskais spēks. Bet senās dzīves gars vēl neuzvarēts staigāja caur mūsu rindām. Pēckara nevarīgās baudkāres apaugļots, viņš tālāk dzīvoja mūsu vidū. Ir teika par lielo hunu kauju uz Katalaunijas laukiem. Pati kauja bija beigusies, kad nogāja saule. Bet kritušo ēnas vēl līdz rīta ausmai turpināja cīnīties gaisos.

Ir dziļa patiesība šinī stāstā. Vai nav tāpat mūsu dzīvē? Muižnieku ārējā vara sagrāta, krievu gubernatori un generāļi padzīti. Bet gari cīnās tajāk. Viņi joprojām dzīvi mūsu pašu kaulos. Kauns sacīt: ne cara lakēji, ne krievu augstāko aprindu izlūtinātie dēļiņi, ne pirmās nakts varoņi — junkuri, ne liele naudas šķiedēji un visāda veida „vzjatku” jēmēji nav izmiruši. Karjērisms, nespēja izšķirt starp „mans” un „tavs”, valsts mantas putināšana un citas „širokās natūras” īpašības sazēla pie mums kuplos ziedos. Visu to vēl veicināja pēckara asins tvaikiem pildītais gaisa, rījīgā negausība un instinktu dzīve.

Te var līdzēt tikai viens pretspeks — jauns gars, jaunas sadzīves tradīcijas, jauns ētoss.

Nelaieme tā, ka mūsu tautas tikuma labie dēļi senatnē — lai atceramies tautas dziesmas — kā arī atmodas laikmetā nacionālais ideālisms un pirmkārt jaunatnes centieni pēc patiesas cilvēctības — nedabīgi līdz galam izveidoties. Brutāla mācība par nesaudzīgo šķiru cīņu, karš ar savām asins orgijām samina sirdsskaidrības un dziļākās cilvēctības vārogo stādu.

Negribot jautāt: kur tad ir šī jaunā ētosa sākumi? Viņi pagaidām vēl tikai labāko latvju dēlu un meitu sirdis. Vēl apkaunojošai veikala morālei krit par upuri pat tādi viri, kas kādreiz Latvijas tapšanas laikā stāvēja pirmajās rindās. Ar viņus uzvar laikmeta slimība.

Tai pretim nostādīsim jaunu ētosu mājā, sadzīvē, skolā. Reiz jāizbeidz aplamais uzskats, it kā ar sķiem programmas jautājumiem un rīkojumiem varētu izšķirt mūsu būt vai nebūt, mūsu nākotnes labklājības jūtājumu. Neatļaidīgā audzināšana un pašaudzināšana darbā jāveido jauna, labāka paaudze, liekot pamatā kristīgo sirdsskaidrību cildenas un varonīgas cilvēctības principus, īpatnējā latviešu dvēseles apgarojumā. Nepērkama pienākuma apziņa un darba mīlestība, vienkāršība, atturība priekš un greznumā, ēdienā un dzērienā, neliekuļots kopības gars šķiru naida vietā un pastāvīga doma, kā palīdzēt tautas smagāk piemeklētai daļai, lai apgāro it sevišķi mūsu jaunatni un izpaužas apvaldītās individuālās un sabiedriskās dzīves formās, — tad, un vienīgi tad, piepildīsies mūsu visu karstākā cerība, un Latvija patiesi kļūs saulaina, ziedoša, mūžīga. Prof. K. Kundziņš

Pro un contra.

„Mēs mostamies uz jaunu, jaunu dzīvi, Mūs modināja laika gars”.

Īsi pirms Latvijas universitātes 10 gadu pastāvēšanas svētkiem studentu organizācijas sarko „Atturības nedēļu

Latvijas studentu saimei.

Ikkatru gadu Latvijā nobeidz vidusskolu apm. 3000 jaunavas un jaunekļi. No tiem ne vairāk kā 1200 tiek L. Universitātē. — Tā ir ļoti pilnvērtīga izlase un mūsu valstij un tautai ir no liela svara, ka šis tautas krietnais fiziskais un garīgais materials nemazinātos un nebejātos, bet pilnā mērā attīstītos par tautu un valsti vadītājiem spēkiem.

universitātē”. Vai šajā notikumu ķēdē nav saskatāms tuvs sakars?

Mūsu Alma Mater ir apmēram tik pat veca, cik mūsu valsts. Nodibinoties mūsu neatkarīgai valstij, kļuvām nacionāli neatkarīgi, un līdz ar to mūsu kultūra, sadzīve un personīgā griba. Tā tad mēs varējām paši noteikt savas gaitas, domas un veidot savu dzīvi. Lielajās vēstures pārgrozībās un jukās, kas bija gājušas kā melnas ēnas pāri mūsu dzimtenei, mēs bijām tā notruilināti, ka arī tad, kad kļuvām patstāvīgi, negribējām uzmanīgi vērtēt, kas būtu paturams, kas atmetams. Nekavējoties pie tā, ko šāda mantojuma ceļā esam pārņēmuši valsts dzīvē, piegriezīsimies mūsu autonomai studentu dzīvei. Desmit gados, kamēr pastāv Latvijas universitāte nav pat izveidojusies latvju studentu garīgā seja. Vai viņā saskatāms ideālists vai praktiķa vaibsts, pat tas nav nosakāms, kā to liecina vēl nesenās pārrunas dienas presē. Un mūsu akadēmiskā sadzīve glabā daudzus jo daudzus jautājumus, uz kuriem atbildes vēl nav.

Runājot par atturību un, vērojot dzeršanas parašu, kas stipri iesakņojusies akadēmiskā sadzīvē, rodas jautājums, kā atrisināma šī problēma. Kaut gan zinātne taisījusi noteiktu spriedumu par alkoholu kā protoplazmas, rases un nervu indi, kaut gan vēsture un dzīves piemērs katru brīdina no alkoholisma kā sociāla un tikumiska lāsta, kaut gan apziņa, altruisms un pienākuma sajūta, prasa it īpaši no mums, studentiem, atturību, redzam bēdīgo ainu, ka daudzi jo daudzi vēl nesaprot atturības idejas svarīgumu.

„Atturības nedēļa universitātē” rikota nolūkā, lai vērstu studējošās jaunatnes vērību uz atturības ideju, kas nenoliedzami ir viena no lielākām šolaika idejām. Atturības ideja prasa, ikvienam respektēt sevi, citus cilvēkus un nenovirzāmos dzīves likumus. Viņas būtība ir plaša un dzīves istentības pamatota. Nav šaubu, ka tas, kas dziļi un uzmanīgi ielūkosies šajā idejā un plašajā sakarībā, kas tai pastāv ar cilvēka dzīvi, izšķirsies par atturību. Diemžēl, pie šīs pārdomas un uzmanīgā skata daudzus grūti piedabūt. To kavē parašu stikstums, kas noenkurojies mūsu sadzīvē. Bet šī paraša, līdzīgi, varbūt, vēl citām, jārevidē. Nav teikts, ka tas, kas kopš ilgiem gadiem un gadu simteņiem pastāv, ir labs un negrozāms; ka jau savā ilgajā pastāvēšanā tas pierādīja savas eksistences attaisnojumu. Ar parašām tas tā nav. To liecina, kaut gadījumi ar austrumnieku senām un divainām parašām, kurām uzbrukusi modernā civilizācija. Aterēsīsimies kaut klasisko piemēru ar ķīniešu bizēm (kas nēsātas gadusimteņiem ar lielu godu un negrozāmu stingrību) un neseno atgadījumu ar populāro Afganistānas karāli Amanullu, kas gribēja atsegt afgāņu sievietes gadusimteņiem aizsegtu seju; kas gan pagaidām nav izdevies, bet kādreiz notiks. Divdesmitā gadusimteņa civilizācija nevar atzīt arī dzeršanas parašu. Dažas zemes to jau atcēlušas un citās tā ir atzīta problēma. Kā nostāsimies mēs? Vai būsim ortodoksi šīs parašas aizstāvji vai piekāpsīsimies laika prastbām? Šie divi jautājumi, šī problēma, šis „pro” un „contra” nostājas mūsu priekšā.

Mēs esam jauna tauta valstiskā nozīmē, jauna ir mūsu civilizācija un jauna mūsu dvēsele — tas lai palīdz mums izšķirties. Laika gars prasa mums atbrīvoties no vecās, satrunējušās un kaitīgās parašas.

Stud. jur. Ād. Šilde.

Tas būs reiz Latvijas ziedu zieds, bet līdz ar savu krāšņumu tas nes sevi arī atbildību pats par sevi visai Latvijai pretim! Tikai tāda atbildības apziņa var viņu vaiņagot.

Vai mūsu augstskolas jaunatnei tādēļ nepienāktos piegriezt it sevišķu vērību arī alkohola jautājumam?

Dr. med. G. Reinhardts.

Noliekt alus kausus.

Kur students — tur alus kauss. Tā runāja tautas gadu simtiem. Viņas ne tikai runāja, bet arī jūsmoja par studentiem, dzerājiem — veikliem kausu tukšotājiem. Rakstnieki saviem darbiem varoņus jēma studentu krodziņos un dziesminieki jūsmā rakstīja savus pantus jautrai studentu dzīvei, bet klusos maija vakaros koklētāji uz būra dievišķās simfonijas studentu krogu dzīvei.

Tā nostiprinās tradicionālā alus dzeršana studentu sabiedrībā, kam seko apdzeršanās un citas muļķību virknes. Ar dziļāko sajūsmu jaunavas apkampa savus mīļākos dzeruma skurbull un priecējās par viņu drošsirdību.

Laiks nogāž vecos elkus un parāda iedomu tukšumu. Bāls netikuma perēklis mūsu laikos ir studentu krodziņš. Par viņu vairs neejūsmo rakstnieki, koklētāji un dziesminieki. Vienīgi studenti paši vēl cenšas piedot šīm piesmakušām telpām kādreizīgo nokrāsu. Velti stutēt tradīcijas, kas savus laikus pārdzīvojušas un kas nav pieņemamas esošā laikmeta sabiedrībai. Tikai izsmiekls un nievāšana dzirdama krogu dzīvei. Vai tad mēs akadēmiskā jaunatne esam spējīgi sajemt tikai sos izsmieklus? Mums jābūt laikmeta virzītājiem un iedvesmotājiem, bet nekādā ziņā viņa noliedzējiem — pretiniekiem.

Protams, grūti atteikties no gadu simtiem ieaugušās tradīcijas, bet mums jābūt spēcīgiem un jāsarauj šīs pagātnes saites.

Ja kādreiz apdzēries students bija sabiedrības uzmanības degpunkts, tad tagad viņš ir biedēklis no kā visi novēršas. Jo lielāka būs šī novēršanās, jo mazāk būs studentu dzerāju.

Studentu dzerāju labošanā vislielāko lomu var spēlēt jaunavas. Nevajaga jūsmot par piedzērušos kavaleri, bet pamudināt viņu atturēties no dzeršanas. Izpatīkams pielūdzamajai jaunavai, viņš arī nedzērs un būs krietns vīrs. Tās jaunavas, kas jūsmos par dzerājiem, vēlāk savas acis mazgās asarās.

Mēs studējošā jaunatne sevi dēvējam par akadēmisko jaunatni, bet vai mēs piedzērušies arī ieturam akadēmisko taktu. Man šķiet, ka šādā stāvoklī mēs esam līdzīgi katram krogu viesim. Starpību, kāda pastāv skaidrā stāvoklī, izlīdzinājis alkohols. Saprāša vairs nevalda, bet darbojas zemākie spēki, kādi mājā katrā individuā. Proporcioniāli dzeruma pieaugumam mēs zaudējam akadēmiskumu un nonākam pārāk zemu. Šādā stāvoklī mēs nesam akadēmiskā jaunatne, bet dzerāji, vārda pilnīgā nozīmē. Tas ir pazemojums, kādam nav vietas mūsu vidū.

Jāmeklē labāki dzīvei citi aizrašanās līdzekļi. Modernie amerikāņi jūsmo un nododas sportam. Mēs varētu arī pameklēt kādu dzīves veidu, kas aizvietotu iedzeršanas vakarus. Dažas studentu organizācijas šinī virzienā jau daudz ko darijušas. Šiem piemēriem jāseko arī pārējām organizācijām. No sākuma būs neparastas, bet ar laiku teicami izveidosies jaunās tradīcijas labākai dzīvei. Vajaga tikai gribēt un vēl reiz gribēt. Nekas nav neiespējams.

Pēc alkohola tvanīgās nakts nāk spirdzinātājs rīts un nes labāku domu un iejūtas. Man gribas ticēt, ka šis rīts ir jau sācies un mūsu studenti atspīrgst. Aizmirstīsim pagātni ar viņas raibajiem tēliem un veidosim savu jaunības izteiksmi neatkarīgi no alkohola. Mūsu rīcībā ir daudz patīkamu, mūžam skaistu, laika pavadišanas veidu.

Nesim viņus esošai dzīvei par pamatu tradīcijām. Ja sākumā nebūs tā siltuma, kāds mājā iedzeršanas vakaros, nešaubāties, nāks laiks, mainīsies iejūta un līdzīvi viņai kļūs patīkami citi tēli. Šie tēli būs arī pieņemami akadēmiskās jaunatnes raksturojumam. Labāk taču spīdēt sabiedrībā ar zināšanu un veiklību pārkumu, nekā ālēties alkohola skurbuli. Bez tam mums jāzin, ka visa jaunatne aiz mums seko mūsu cēlajam sabiedriskajam piemēram. Bet ja šis piemērs negatīvs! Jaunatne no mums novēršas un meklē pastāvīgus ceļus. Mēs paliekam kā sala lielajā sabiedrības jūrā. Uz šīs salas iznīkst viss, kas cēls un krāšņs. Viņa ir kā biedēklis tam, kā nevajaga dzīvot. Par tādu salu mēs nedrīkstam palikt. Mums ir jāsaplūst vienā domu ritumā ar pārējo jaunatni. Mums jābūt labākas dzīves veidotājiem, saucējiem uz cēliem, skaistiem ideāliem.

K. Upešleja.

Lauziet neattaisnojamās tradīcijas.

Cilvēku sabiedrībā izveidojas zināmas parašas, kas ilgākā laikā dziļi ieaug un kļūst par likumiem. Bet progress, kādam padots cilvēks un sabiedrība, virza visu uz priekšu, gāž vecos elkus un pierāda vecās dzīves nepareizības un ļaunumus. Visa cilvēctības attīstības gaita virzās no nepilnīgā, tumšā uz pilnīgāko, skaidrāko. Viena no šādām neattaisnojamām parašām ir alkohols un ar to saistītās lietošanas tradīcijas, pret kurām sākusies vest cīņu 20. g. simt. visas tautas gan likumdošanas, gan audzināšanas ceļā. Tā ir viena no modernā laikmeta pilgtākām domām, viena no lielākām idejām, ap ko notiek asas cīņas. Bija laiks, kad alkohols un tā sekas nebija zināmas, kad trūka zinātnes vārda, objektīva izskaidrojuma. Tagad mūs brīdina zinātne, rāda šausmas kriminālie notikumi, statistika dod skaidru nepārprotamu gleznu par alkohola postu. Nav šaubu vairs, ka tas lielākais sociālais ļaunums, pret ko cīnīties ir katra apzinīga pilsoņa pienākums.

L. Ū. studenti atturībnieki, būdami brīvi no alkohola lietošanas tradīcijām, saprot to postītāju, dzīvību nēdēju spēku, un tura par savu svētāko un augstāko pienākumu veltīt uzmanību alkohola problēmai, propagandēt atturības domu studentos un tautā. Uz Baltijas valšku SELL VI konferences lēmumu L. Ū. stud. organizācijas ar mācības spēku atbalstu sarko universitātē atturības nedēļu, (no 19. līdz 25. sept.) uzaicinot ikvienu kommitoni apmeklēt priekšlasījumus, kurās mācības spēki alkohola jautājumu apskatīs no dažādiem viedokļiem, pārdomāt, pārvērtēt un savā personīgā dzīvē un satiksmē ar pārējiem lauzt veco tradīciju žogus, meklējot un ejot jaunus ceļus, ienesot jaunu garu un virzienu kā studentu tā arī visas tautas dzīvē.

Atturības nedēļu universitātē, ar studentu padomes idejisku atbalstu, riko šādas stud. organizācijas:

L. Ū. studējošo atturības biedrība.

Studentu prezidiju konvents.

Studentu korp. „Varavīksne”.

Studentu b-ba „Ziemeļniece”.

Vienotne „Latviete”.

Vienotne „Ausma”.

Vienotne „Lidums”.

Vienotne „Zelmenis”.

L. Ū. kristīgo studentu b-ba.

Konkordiju senioritāts.

Konkordija „Veronija”.

Latgales studentu biedrība.

Teoloģijas fak. stud. b-ba „Betanija”.

„Dziesmu vara”.

Latvijas universitātes studējošo atturības biedrība, viņas mērķi un centieni.

No Baltijas valšku studentu atturības organizācijām L. Ū. S. A. B. jaunākā jo līdzīga organizācija Somijā nodibināta jau 1886. g., Igaunijā 1920. g. un Lietuvā 1922. g.

Individuāli redzam vienu otru studentu jau diezgan agri pieslēdzoties atturības idejai un viņas cīnītāju rindām, bet organizēta kustība pret to

latviešu studentu starpā sākās 1925. g. tikai rudent, kad grupa Latvijas universitātes studentu noturēja pirmās apspriedes, kurās pārrunāja cīņu pret alkoholisma parādībām latviešu akadēmiskā jaunatnē un vispārībā. Rezultātā 1926. g. 7. febr. dibinājās Latvijas universitātes studentu atturības biedrība.

Biedrības mērķis (pēc statūtiem):

a) apvienot un organizēt L. Ū. studentus cīņai pret alkoholu;

b) popularizēt atturību, nostiprinot atturības principu studentos un pārējā sabiedrībā;

c) veicināt alkohola seku zinātnisku pētīšanu, un

b) atrast jaunas, veselīgas, alkohola brīvas tradīcijas.

Biedrības darbība izpaudusies Universitātē, „Cerbības pulciņos”, kā arī pārējā skolu jaunatnē un plašākā sabiedrībā. Atturības ideja popularizēta, rīkojot piemērotus priekšlasījumus, kursus, disputus, sapulces, etc. Izplatītas skrejlapas, publicēti raksti un kopā ar Lietuvas, Igaunijas un Somijas studentu atturības organizācijām izdota brošūra „LA LUTTE CONTRE L'ALCOOLISME CHEZ LES ETUDIANTS DES ETATS BALTIQUES”, kas vēltāta IV. starpt. studentu pretalkohola kongresam Antverpenē. Latvijas universitātes stud. atturības biedrība iekārtojusi plašāko pretalkohola bibliotēku Latvijā; atrodas Rīgā, Torņa ielā 4, dz. 2. Atvērta katru darbdienu no plkst 9—13.

Ar Universitātes padomes priekššanu L. Ū. S. A. B. izsludinājusi sacensības darbus ar premijām.

L. Ū. S. A. B. uztur sakarus ar Latvijas vidusskolu jaunatni un „Cerbības pulciņiem”, meklējot tur jaunus domu biedrus un līdzcīnītājus. L. Ū. S. A. B. nodibinājusi ciešus sakarus ar kaimiņvalstu un pārējo akadēmisko atturīgo jaunatni ārzemēs un viņa ir biedrene World Student Federation against Alcoholism.

Pie L. Ū. stud. atturības biedrības nodibināta intelektuālā komisija, propagandas kom., preses un ārlietu birojs, mūzikas kom. un sporta komisija. Pastāv arī Rīgas vidusskolu skolēnu atturības pulciņš „Saulstars”. Biedrības lektori uzstājusies ar atturības priekšlasījumiem Rīgā un provincē. L. Ū. S. A. B. centusies apvienot visus tos Latvijas universitātes studentus, kam nav bijusi vienaldzīga atturības ideja, kurā apziņa un sabiedriskais pienākums aicinājis pašiem būt atturībiem un darboties alkohola parašas izskausšanā. Šai darbā ar krietnu atbalstu biedrības centienus sekmējuši arī daži Latvijas universitātes mācības spēki.

Students sabiedrība.

Par sabiedrību, par viņas nogrupējumiem un sabiedrības vadītājiem novirzieniem runājot, nākas konstatēt, ka ļoti ievērojamu vietu ieņem studentu saime. Students ar savu enerģiju, jaunības traucējumu un idealismu sabiedrībā ievirzījies pirmās rindās un bieži vien ir visas sabiedrības noskaņojuma devējs, toņa noteicējs. Tā tas bijis senāk, kad tautiskā atmodas laikā toreizējie Tērbatas un Maskavas studenti bija latvju sabiedrības centrs, tā to varam vērot arī tagad. Un šķiet gandrīz vientgais iemesls tam ir tā dedzība un tas spars, kas piemīt latvju jaunatnē vispār un studentiem kā jaunatnes labākai daļai atsevišķi, un kas spēj aizraut sev līdz daudz sekotāju. It sevišķi liela un pat noteicēja loma studentam ir jaunatnes sabiedriskā dzīvē, jaunatnes centieni veidošanā un noteikšanā. Neatradisim tāda jaunatnes novirziena, tādas jaunatnes organizāciju, kur pirmās rindās nebūtu studenta. Un jaunatne seko un tiecas pretim tiem pašiem mērķiem, ko sprauduši viņu izglītības gaitas vecākie un vairāk piedzīvojušie biedri. Un ja nu studentam sabiedrībā un jaunā dzīvē ir tik ievērojama loma, tad it dabīgi paceļas jautājums, vai tas ar studentam neuzliek kādus pienākumus? Un uz to laikam nāksies atbildēt ar neapšaubāmu — jā! Pat uzliek netikai pienākumus, bet arī lielu atbildību it sevišķi par jaunatni, jo skolu jaunatne, vai tas būtu pamatskolnieks, vai vidusskolnieks neapšaubāmi seko studentu dzīvei, viņu

darbam un gaitām. Un katrs skolnieks tiekdamies pēc tālākās izglītības, cenšas sekot studentu paraugam. Bet šī sekošana bieži vien izvērsas par pilnīgi burtisku pakalpināšanu, bez jebkādas kritikas, vienīgi vislielākās uzticības dēļ. — Tā tad studentam bez tiešiem pienākumiem, ko no viņa prasa universitāte, jāapzinās arī tie pienākumi, ko viņam uzliek sabiedrība. Ne tikai sekmes studijās, lekcijās, semināri, bet arī priekšzīmīgs sabiedriskais darbs un dzīves piemērs ietilpst studenta pienākumos. No šī viedokļa gribētos pieiet arī mūsu studentu dzīvē vēl samērā jaunai domai, jaunai kustībai — atturībai. Līdz šim mūsu studentu iekšējā sadzīvē it ievērojamu lomu ir spēļusī alkoholisku dzērienu lietošanas paraši. Lai gan jāatzīst, ka studentu aprindās šis alkohola lietošanas netikums nebūt nav vairāk izplatīts kā pārējā sabiedrībā, bet pateicoties tikai tam, ka katram studenta solim tiek izsekots un to drīzāk ievēro, sabiedrība taisījusi šai ziņā par studentiem stipri negatīvu slēdzienu. Bieži vien pat notiekas, ka studentu bezbēdīgā, bet tīri nevainīgā dabīgi izplūstošā jautība tiek izlūkota kā apreibināšanās sekas. Tas viss tik lieku reizi pierāda, ka students nevar atļauties to, ko varētu viens otrs cits un, ka studentam sava dzīve jāveido stipri uzmanīgi un viņa dzīvē nedrīkst būt noteicējas personīgās iegribas, bet tam jāreķinājas arī ar sabiedrību un pienākumu pret viņu.

Studentu dzīves piemēram, kā jau minēju, sekotāju netrūkst, un it sevišķi alkohola jautājumā mūsu jaunatne apbrīnojama veiklību prot uzvert katru visniecīgāko sīkumu un cenšas to pakalpināt. Šie pakalpinājumi ar visdažādākiem papildinājumiem tiek pārsplēti līdz pēdējam un bieži nonāk līdz vislielākai nejdzībai. Un vai gan mazums būs to no mūsu jaunatnes vidus, kas krituši par upuri taisni alkohola lietošanas parašai? Un vai gan taisni jaunatnes pieradināšanai pie reibinātājiem dzērieniem nebūs jāpateicas par tik plaši mūsu valsti izplatīto alkoholismu, ar visām tā jaunām sekām mūsu dzīvē! Un par to visu neapšaubāmi zināma daļa atbildības gulstas arī uz studentiem. — Atstājot pilnīgi pie malas alkohola iespaidu uz atsevišķu individu, studentu personīgā dzīvē un viņa studiju sekmēs, šķiet šis sabiedriskais moments, šis jaunais piemērs un viņa jaunās sekas ir pietiekoši svarīgs motivs, lai ikviens no studējošiem iepazītos ar alkohola jautājumu viņa būtībā un censtos izprast pretalkohola kustības nozīmi viņas pamatos. Aizbūdināties ar nezināšanu un šo jautājumu noklusēt nedrīkst neviens no mūsu universitātes studentiem. Katram studentam jāapzinās savas darbības sekas un tā atbildība, kas uz viņu ka studentu-sabiedrības locekli gulstas. Un vientgais slēdziens te varētu būt, kā studentam personīgās iegribas un neveselīgās izpriecās jāpurē vispārējam labumam un jāattaisno savs studenta vārds ar priekšzīmīgu dzīves piemēru, un savas zinības jāizlieto, lai atsegtu dzīves netikumus visā viņu neģitumā. Mūsu Alma Mater tas tikai var darīt godu.

Stud. oec. Arvids Prāms.

Studentu idealisms.

Neilgi atpakaļ doc. A. Dauge un dep. A. Bergs bija „Latvi” garākos rakstos pieskārušies mūsu studentu garīgai dzīvei un mēģinājuši sniegt viņas garīgās dzīves attēlus. A. Dauge studentus iedalīja 3 grupās. Viņa lielie piedzīvojumi liek tikai viņa slēdzienu apstiprināt. Bet A. Bergs iet jau tālāk. Viņš pret studentiem vērsas ar smagu pārmetumu. Nevar teikt, ka pārmetums būtu pilnīgi bez pamata. Nē, viņam ir pamats, bet gan ne tik liels, lai varētu teikt, ka vairumam studentu nav apzinātu mērķu un ka viņi tamdēļ nezina, ko ar sevi darīt un kā izlietot savus spēkus.

Jau „Latvi” 9. augusta nrā garākā rakstā mēģināju izteiktos pārmetumus mtkstīnāt. Ja šai rakstā tikai vispārējās vilcienos varēju pretrunāt A. Berga izteiktām domām, tad tagad gribu runāt tikai par latvju atturīgo studentu un

rādīt, ka šie pārmetumi vismazāk uz viņiem attiecināmi.

„Bankrotējuši kustība” — tā „Latvijas sargs” 1926. gadā rakstīja par L. Ū. studentu atturības biedrības dibināšanas sapulci, kurā no 6000 studentiem piedalījās tikai 15. Personīgi šo 15 starpā nebija, kamdēļ man arī grūti spriest par viņu darbu 1926. g., bet ka šis darbs ir bijis liels un ka tikai liela ideālisma vadītāji viņi šo darbu veikuši, rāda trīs gadus gūtie panākumi (par tiem citā rakstā) L. Ū. stud. atturības biedrības biedru skaits desmitkārtojies. Tad arī no šiem 150 visā pilnībā nobidāms katrs pārmetums par ideālisma un mērķu trūkumu.

Vai Jūs varat sev stādīt priekša lietainu oktobra vakaru. Mazu Latgales stacijā, bez uzaigājamām telpām, bez gaismas? — No 3. kl. vagona izkāpj vasaras mētelī tērpies students paciņu paduse. Vilciens nosvelp un aiziet. Albraucējs stāv pie slīdēm un neziņā vejas tumsā. Kur solītais vedējs? — Nav! Stacijas dežurants, vecītis, laipni paskaidro, ka tuvākās mājas 2 klm. un gala mērķis 23 klm. un liek manīt, ka pie viņa pa nakti palikt nav iespējams. List arvien stiprāk! — Nekas, gan jau līdz rītam noiešu kājām, nosaka students un apkakli uzlocītis dodas tumsā uz norādītā ceļa pusī.

Pēc 2 klm. ceļa malā mājas. Kaut kur kūtī slinki ierejas suns. Viss tumsā. Gājējs izmircis līdz ādai un nosalis, dubļiem notāšķijies klauvē pie durvim. Pēc laiciņa kāda rupja balss dusmīgi prasa, kas tur esot. — „Lūgtu pajumti, nāku no stacijas”. Rupji balss nosplaujas. — „Nakts staigulim te telpu nav!” — „Nu varbūt kādā šķūnī?” — „Nē, nē — nodedzinās vēl. Ejiēt vien tālāk. Tikai nemēģināt kur ielīst — uzlaidīšu suni”. Balss norēc aiziedama. Students paliek neziņā stāvošs. No debesīm nāk ādens un sniegs. — Jāiet vien jau būs. Nav jau arī laika. Rīt 2, 3 skolās taču jānotur pretalkohola priekšlasījumi — saka viņš pie sevis un dodas tālāk. Pēc 5 stundu gājiena lietum pastāvīgi listot gājējs nonāk pie mērķa — kādas atturības organizācijas priekšnieka mājām. Trūcīga Latgales sēta. Čaklais provinces darbinieks priecēts. Neesot tāda laikā nemaz gaidījis. Vienīgais zirgs kurlamo mašīnu vedot pārlauzis kāju, kamdēļ arī nevarējis būt pretim. Ap brokašu laiku sameklēts vedējs, jo skolas viena no otras 5 un 8 klm. Drebes vēl slāpjas, no dubļiem neiztirtas, bet kavēties nedrīkst. Jāaizmirst naktī pārciestas grūtības, jāaizmirst ārējais izskats — liels uzdevums stāv priekšā. Vedējs vāju zirdziņu, vēl sliktākiem ratiem. Sēdēja vietu izpilda pārlīkts deļa gals, bez apsegas, bez kā cita. — Vēlā vakarā lektors nonāk atpakaļ. Atkal izmircis un nosalis. Cits vedējs jau gaida, lai novestu uz staciju. — Atkal 23 klm. lietū un dubļos. Prombraucot biedrības priekšnieks ieminas „Jums nu vajadzētu atļūdzināt, bet kasē tikai daži santīmi”. Students uzmeklē maciņu, saskaīta — ceļa nauda vēl iznāk un atbild: „Nekas, vairāk jau nevajaga, tikai dzelzceļa biļeti — naudu atsūtsiat vēlāk”. Bet sūta vēl šodien. Pārbrauc mājās lielās idejas cīnītājs iztērējis pēdējos latus, drēbes sabojājis, pats noguris. — Vientgais atalgojums pretinieku zaimi un nicīgie smaidi! —

Tā bija 1926. gadā un vēl arī 1927. Tagad, saprotams, pateicoties Žūptības apk. fondam, labāk. Bet līdzīgu gadījumu netrūkst arī tagad. 1926. g. viņi bija neskaitāmi. Un kas tad viņus arī skaitīja? — Vai tas nav ideālisms, vai tā nav lielākā pašreizējā dzīve? Astoņdesmito gadu students to nav pārsniedzis.

Ne personīgs labums, bet liels ideālisms, ne karjera, bet dzīļa vēlēšanās palīdzēt savai tautai vada latvju atturīgo studentu saimi!

Stud agr. O. Freivalds.

Dzīves meli.

„Pjer, Tu melo!” — pirmie Ibsena vārdi, ar kuriem viņš iesāk savu drāmu „Pjers Gints”. Nav šaubu, ka ar tiem viņš griežas pie visas cilvēces, jo drāmas varoņa prototips ir visā pasaulē ikdienišķa parādība. Atrast un zināt, kas mēs esam, kādiem inums

jābūt, un kur ir mūsu istā vieta dzīvē, nozīmē pārvarēt melus — tā ir pamatdoma, ko Ibsens ielicis šai darbā, un cik traģiski beidzas melu pilnā dzīve, to skaistiem mākslinieciskiem vilcieniem šis lielais norvēģu domātājs rāda Pjera Ginta mūža vakarā. Izdedzis lidums, izplēnējušas pelnu plēnes, viss tukšs un netīrs, bez dzīvības zājuma — tādu redz savu dzīvi Pjers; miera nedod dziesmas, ko viņš nav dziedājis, asaras, kurās nav raudājis; ceļā stājas nepadarītie darbi. Viņš daudz kas bija, vēl daudz vairāk kas gribēja būt! daudz darīja, bet neko neiegūva. Viņš ir bijis tikai poga pie „pasaules lielās vestes” un pie tam neista poga, kamdēļ pogu lējējam tā no jauna jāpārkausē. Viņa dzīve ir meli.

Ne tikai kā skaistu piemēru sniegt un pieminēt, šo melu drāmu pārāk labi var attiecināt arī uz tagadni, ja nav mums daudz iemesla priecāties, ka būtu tikuši tālāk par Ginta likteni, ka vairāk un labāk būtu pārvarējuši dzīves melus. Ne tikai tos melus, kas mūsu stīkās darbu gaitās bieži kā nepieciešama barība, bet gan tās, kas iziet no visa mūsu dzīves darba, tieksmēm un dziņām, tas, uz kuriem bieži dibinās viss mūsu dzīves veids, savstarpējā satiksme un iekārta, kas kā tradīcijas, kā lāsts pār mums uzkrāts un gan apzinīgi, gan arī vēl neapzinīgi nesam.

Varbūt kāds uztrauksies: atkal dzīves kritiķis, kas visu redz tikai tumsās krāsās, no vienas puses! Bet dzīves pazīšana nav pesimisms, tās kritika nenozīmē noliegšanu. Dzīve prasa, lai tai sekotu, tuvinātu to pilnīgākām formām, ieliktu vienā dziļāku saturu, lai dzīves melus pārvarētu, piepildītu savu likteni, kas ir: pašam sevi veidot. — Bet tur konkrētie piemēri? Nu, gēmsim kaut vai: Vienā pašā „putojošā alus kausā” cik nav nepatīcības, gan sīku, gan rupju melu. Un vakars pēc vakara kad paiet šos kausus cilājot un diena ar dienu mijas skaļā uzdzīvē, cik daudz tad tur tā paiet mūža labākās dienas, kad visvairāk enerģijas un aktivitātes, radītāja spēka. Vai tad te, kaut nepamanīts, neslepjas vēl briesmīgāks traģisms, vēl rupjāki dzīves meli un maldi kā Pjera Gintā? Bet kāpēc gan tikai Bachusa kalpībai uzbrukt, kāpēc „miļo” dzeršanu nīst. Nav jau dzīvē tik vien spēku, nav tik vien sāpju un melu, kā tie ko „vina gars” nes! Ir tiesa. Mūsu laime un nelaime nav viena celma atvase. Un ja šī tendence dzīves melus meklēt alus un vina plūdos, mūžīgi neapnikstošā „iedzersanā”, tad tikai tāpēc, ka pēdējā visas nejdzīvas stūra akmens, tas nejdzīgākais mūsu dzīvē.

Nevar taču būt sveša, kommittopi, arī ikvienam no jums mācība par alkoholiju, nevar būt, ka neesiet dzirdējuši zinātnes brīdinājumu, statistikas nepārprotamo valodu un ne vienu reizi vien šausālas Jūs pārņēmušas dzirdot kriminālos notikumus. Tie vairs neteic, ka alkohols ir tikai meli, bet ka tas ir n o z i e g u m s. Šie apstākļi ikvienam un it sevišķi studējošai jaunatnei, tai, kam, vislielākā enerģija, tieksme pēc gaismas, kam arī vislielākā iespēja tuvojties mērķu mērķim, uzliek lielu un skaistu pienākumu: pārbaudīt, pārvērtēt šīs vecās vergu laiku atliekas, lauzt veco tradīciju žogu, nesot jaunas parašas. Tikai skaidrībā pašam ar ikvienu dzīvi un dzīvību vēstītāju varu un šo skaidrību rādīt citiem — ir svarīgākais ko var prasīt no izglīotā cilvēka, tā, kas izglītību un gara gaismu meklē. Šī kategoriskā prasījuma izpildīšana tad dos arī uzvaru pār dzīves meliem, rādīs kas un kādam jābūt cilvēkam.

Un atkal šo ceļu lai nesaprotam kā dzīves noliegšanu, kā prasību atsaucīties no tā prieka, ko jaunības romantika un entuziasms no mums prasa. Nē. Jaunībai nevar liegt to, kas tai pieder. Tai nevar ņemt prieku, pārģalvības. Prieka un laimes sajūtas ir nepieciešamas. Tās ceļ darbu, ceļ dzīvi, ir spēki, kas vada. Kad dienas un bieži naktis paiet darbā, nopietnās studijās, tad nepieciešama izklaidēšanās jautrā barā, kur prieks kūso, kur dziesmas. Bet šai dziņā nedrīkst būt nekas pret dabisku, nekas mākslīgiem līdzekļiem radīts, jo tie apēno cilvēka cieņu, pazemo. Cilvēks, kas apreibi-

L. Ū. atturības nedēļas rīcības komitejas paplašinātā sēde 4. sept. š. g.

No kreisās V. Punga (Konkordija „Veronija”), A. V. Kārklis (rīcības komit. sekretārs), Jēkabsons, Ad. Šilde (rīc. kom. priekšsēd.), Muļnieks (L. Ū. Kr. stud. b-ba), Ķirulis (stud. padome), Pērkonis (L. Ū. S. A. B.). Otrā rindā: Rasnāc (Lotgales stud. b-ba), Prāms, Zariņš (L. Ū. S. A. B.), Turauklis, Sillis, Eglits, Zommers (Konk. „Veronija”), Teivens (Vienotnes) un Šķiliņš.

nājes, nekad nevar būt paties, īsts savos vārdos un darbos. To pierāda zinātne, notikumi ikdienas dzīvē. Nav tiesa tā tad senai latīņu sentencei: *in vino veritas*, bet gan ka *vīnā ir meli*, lielākā dzīves nepatiesība. Tiem, kas meklē patieso, kā izglītībā, tā savstarpējā satiksmē un darbā, šim vīna garam jāvīst. Visvairāk tas jādara jaunībai. Pēdējā jau pati Ģetes vārdiem runājot ir „reibums bez vīna”. Un ja „augstākā laime ir apreibušam būt un nemirstībā grimt” — tad šo vārdu patiesība var atklāties tikai tur, kur mēs sevi un citus ceļam.

Lai atļauts ir lūgt kommlitonus šais dienās, kas universitātē par „atturības dienām” apzīmētas; kaut drusciņ uzklausīt atturības domu, vērtēt, radot sevi apņemšanos cīnīties pret dzīves nedienu.

Stud. theol. A. V. Kārklis.

Studentu atturības kustība ārzemēs.

Modernā pretalkohola kustība sākas pag. gadusimtenā sākumā Ziemeļamerikas sav. valstīs, kur tā ātri attīstījās un kļuva par tautas kustību. Šajā rošībā lielu lomu spēlēja Amerikas universitāšu un kolledžu studenti. Kad sākas cīņa par prohibīcijas ieviešanu Amerikā, 125.000 studenti, kas bija attiecīgi sagatavojušies īpašās lektoru skolās, apbraukāja dzimteni, aicinot tautu dot pēdējo triecienu alkoholam. Viņi bombardēja vairākām desmit tūkstošām vēstulēm federālo parlamentu, lai tas nekavētos ar prohibīcijas deklarāciju konstitūcijā, jo stunda bija sīta. Ne mazāk krietni par savas tautas brīvību no alkohola verdzības cīnījušies mūsu somu kolēģas. Viņu aktivitāte galvenā kārtā izpaudusies kā inteliģencē, tā skolu jaunatnē. Vadītāja vietā vienmēr stāvējusi Y. R. Y., somu atturīgo studentu biedrība. Spēcīga atturīgo studentu kustība atrodama Eiropas ziemeļvalstīs Zviedrijā, Norvēģijā un Dānijā. Zviedrijā pirmā studentu atturības biedrība nodibināta jau 1840. g. Tagadējai zviedru atturīgo studentu biedrībai S. S. U. H. ir filiāles pie visām universitātēm un citām augstākām mācības iestādēm. Viņas oficiāls „Polstjānan” iznāk kopš 34 gadiem. Ziemeļvalstu atturīgie studenti darbojas ciešā kontaktā ar vidusskolu jaunatni, skolotāju semināriem, ardu institūtiem, u. c. Tādēļ Zviedru S. S. U. H. un norvēģu N. S. U. A. skaita savas rindās vairāk tūkstošu dalībnieku. Izcilus vērta pienākas Holandes atturīgo studentu savienībai N. B. A. S., kurās darbība un uzbūve radniecīga ziemeļvalstu organizācijām. Beļģijā atturīgo studentu aktivitāte izplatījusies galvenā kārtā starp flamu rases piederīgiem. Vāciju no seniem laikiem uzskata par tipisku alus, vīna

un dzeršanas tradīciju dzimteni. Vācu akadēmiskās dzīves parašas, kas cieši saistītas ar alkoholu, ar laiku izplatījās arī ārpus Vācijas robežām, bet visciešāk gan tās iesakņojusās pašā vācu akadēmiskā jaunatnē. Dzeršanas kults, dzērāja pasaules uzskats un dzērāja dziesmas, lūk rāmji, kādos izpaudusies vācu akadēmiskā sadzīve. Iepriecina tas, ka pret šo trulumu un centienu apskumu vācu akadēmiskā jaunatne taisni pēdējos gados uzskāusi nopietnu cīņu. Neviens apstāklis, ka tur nodibinājusies spēcīga organizācija, kā Hochlandverband (ar centru Minchenē un daudzām filiālēm), „Harringa” (Karalaučos) un Drezdenes atturīgo studentu biedrība, kas sekmīgi darbojas alkohola parašas apkaņošanā, bet psiholoģiskais lūzums, kas vācu jaunatnē noticis, ļauj droši spriest, ka arī atturības centieni Vācijā uzvar. Uzmanību pelna, ka 1928. g. vasarā savā 80. gadu jubilejas kongresā Kešenā sanākušais vācu studentu korporāciju senioru konvents pēc ilgām sarunām vienprātīgi atcēlis vācu korporācijās pastāvošo „Trinkzwang’u.” Šveices atturības kustības priekšgalā stāv inteliģence un Šveices atturīgo studentu biedrība „Sequania” pulcina ap sevi ievērojamu skaitu studentu. Austrijā un sevišķi Balkānu valstīs modušies spirti jaunatnes centieni. Turienes studentu atturības biedrības intensīvi un ar lielu dzimtenes mīlestību darbojas atturības laukā un arī vecākā paaudzē tos atbalsta. Zīmīgi kāda Dienvidslāvijas valsts vārds:

„Mums vecākai paaudzei jāpiekāpjas šo (atturīgo) jauniešu prasījumu priekšā. Mēs darīsim to, ko šie jaunie ideālisti no mums prasīs.”

Polijā atturīgie studenti darbojas vienkopus ar pārējo jaunatni. 1931. g. Varšavā notiks 5. starpt. studentu pretalkohola kongress. Lietuvas ka-toļu atturīgo studentu korporācijas rošība un plašums nostādījis to nacionālās atturības kustības vadītāja vietā. Viņas lektori apbraukājuši savas dzimtenes apvidus, aicinot tautu uz jaunu atmodu. Lietuvas atturīgie studenti nodēvušies arī zinātnieciskai pētniecībai un aktīvi piedalās publicistiskā. Laikrakstam „Santura” zinātnisks un idejisks saturs. Roku rokā ar Lietuvas atturīgiem studentiem darbojas arī vairāki universitātes mācības spēki. Pie Lietuvas universitātes padomes darbojas atturības sekcija. Krietnus panākumus uzrāda igauņu atturīgo studentu organizācija E. Ū. K. Ū., kas dib. 1920. g. Viņas biedri piedalījušies aktīvi pretalkohola propagandas darbā un nododas sistēmiskām alkohola stūdiem. Viņai bijis liels iespaids arī akadēmiskās sadzīves regulēšanā. Baltijas valstu studentu atturības biedrības darbojas ciešā sadarbībā un kolleģialitātē. 1926. g. vasarā, pateicoties igauņu kommlitonu uzņēmībai un rošībai, Tērbatā notika 3. starpt.

studentu pretalkohola kongress. Visas pastāvošās studentu nacionālās pretalkohola organizācijas apvienotas World Student Federation against Alcoholism, kurās sēdekļi atrodas Vašingtonā. Savienības oficiāls „The International Student,” ko rediģē Harry S. Warner’s.

Četros gados organizētie atturībnieki.

Tas notika 3 gadus atpakaļ. Piecpadsmit noteiktas un spēka pilnas balsis pacēlās no 6000 lielās studentu masas un pieteicās pie vārda. Tās bija divainas balsis, jauni tēli bezveidīgi un bezprincipu studentu pūli. Drosmei un enerģijai netrūkstot tie izlauzās cauri biežajai studentu barjerai un nostājās viņu priekšā pirmās uzvaras priekškvēlodami. Tie bija naivi atturībnieki! Tie — piecpadsmit pārdrošnieki, ko nesagaidīja neviens, neapsveica neviens, kā tikai cerība, cerība un — nesatricināmā griba! Ilgais viņu sapnis, viņu auklētās iluzijas pārvērtās tiesīmbā: Latvijas universitātes stud. atturības biedrībā.

Tad pagāja viens gads pēc otra, pilni darba prieka un spara; sevis vērtēšanas un pārbaudīšanas gadi, kur iesāktais darbs ne apska, pirmā sajūsmas ugunij izdziestot, bet pletās gan plašumā un dziļumā. Iesāktais darbs prasīja darbu, un tas atkal un atkal...

Un, lūk, tagad, kad biedrības panākumus vaiņago lielākais un nopietnākais pasākums — „atturības nedēļa universitātē”, viņas biedru skaits jau tuvu desmitkārtšotam zīmīgam „pārdrošnieku” skaitim. Tā tad šo jauno ideālo studentu nemaz nav tik maz. Tā tad šo protestētāju — pret novazātām viduslaiku tradīcijām un cilvēci un cilvēciņiem nievājotām parašām — un meklētāju — pēc jaunām un svaigām atziņām — bars tomēr aug. Un vēl strauji aug. Šim baram jāaug! Un viņš aug neapturāmi, neatvairāmi!

Studentu starpā daudz atturībnieku. Liela daļa vēl neorganizējušies. Liekas, viņi neapzinās organizēšanas lielo nozīmi. Laiks tomēr izzust vienaldzībai un neapzinātībai! Atturībai un atturības idejai jāpāriet uz tautu, jāiemiešojas tautā caur inteliģences aktivitāti, noteiktu un skaidru paraugu, ne — rokas klēpi turot, un cerot, un gaidot...

Organizēšanas un aktivitātes svarīgo nozīmi izpratuši 140 studenti (es) un 7 citu mācības iestāžu audzēkņi, kas kā pilntiesīgi biedri, biedri — veicinātāji un kandidāti darbojas L. Ū. stud. atturības b-bā. Katram no viņiem savs īpatnējs ceļš, pa kurū iedami, viņi nūkļuvuši līdz abstinētai pāriešanai. Ne bez nozīmes šeit bijusi vecāku, audzinātāju, sabiedrisku darbinieku, universitātes mācības spēku personīgā

priekšzīme, pārrunās un lekcijās dzirdētais un izskaidrotais. Netieši to norāda sekošā statistika, kas izteic, no kādām fakultātēm īsti rekrutējas L. Ū. stud. atturības b-bas biedri.

No medicīnas fakultātes	34
• tieslietu un tauts. fak. (tieslietu nod.)	19
• tieslietu un tauts. fak. (tautsaimn. nod.)	14
• lauksaimniecības fak. (lauksaimn. nod.)	21
• lauksaimniecības fak. (mežkopju nod.)	8
• mat. un dabas zin. (dab. zin. nod.)	13
• mat. un dabas zin. (matem. nod.)	7
• filoloģijas un filoz. fak.	10
• mehānikas fak.	5
• teoloģijas fak.	4
• ķīmijas fak.	2
• inženieru fak.	1
• arhitektūras	1
• veter.-medicīnas fak.	1
Kopā	140

Lūk, gaīša aina!

Taču mediķiem visbiežākī jāsadūjas ar šo nebalto dienas nastu — reibinātāju dzērienu, Bakchusa mīļotāju upuriem.

Zinātne jau sen atzinusi sakarību starp kriminālītāti un alkoholismu. Šeit sākas darba lauks juristiem: tiesnešiem, advokātiem, likumdevējiem. — Studentam tas jāsaprot, viņam tas „jāsāgremo” un tad — gribot negribot — jāpaliek par atturībnieku, par priekšzīmi tautai un jaunai paaudzei.

Un arī dabas zinātņu, matemātikas un filol.-filosofijas fakultātes studenti, kā nākošie jaunās paaudzes audzinātāji, skolotāji, sapratuši savas personības nozīmi audzināšanā pareizi: ne laipošana, bet stingri un noteikti ieturēts ceļš ved uz pilnību.

Iepriecina mūsu nākošo izglīto lauksaimnieku viedoklis atturības jautājumā. Viņi atzīst — tālāk tā iet vairs nevar! Nevar pielaist, ka laucinieki lielu daļu no savas sviedriem slācītās ražas neapzināti izšķiež veselībai kaitīgu dzērienu pagatavošanai. Kur te loģisms?

Savāds gan izliekas teoloģijas studentu ieņemtais stāvoklis: un par atturību, ne pret! Grūts stāvoklis, patiesām grūtis. Viņi, kas arī gatavojas būt tautas audzinātāji un vadoni, vēl nevar izšķirties, kurū ceļu staigāt. Divkosīgu dzīves veidu vest dažreiz izdevīgi, bet tautai vajadzīgi paraugi, autoritātes, ne laipotāji un glaimotāji. Laiks to saprast!

Par pārējo fakultāšu studējošiem nerunāšu. Tie vairāk neitrāli; viņus tik daudz nevieno saites ar tautu, ar masām. Viņu specialitātes mazāk saistās ar audzināšanas problēmām.

Nenofiedzot, ka daudzi aktīvie atturībnieki — studenti bijuši tādi pazīstami jau vidusskolu „Cerības pulciņos”, jākonstatē tomēr, ka no šīm mazajām skaitļu rindām nojausams katras fakultātes viedoklis atturības jautājumā, vispārāudzināšanā atturības garā.

Otrs interesants salīdzinājums: no visa lielā biedru skaita L. Ū. stud. atturības b-bā studentes sastāda apm. tikai trešo daļu (37). Vai neapzīngums? vieglprātība? laika trūkums? Ne? lemesis — mūsu „modernais” laikmets, viņa „modernas” prasības un sievietes neliekulotā padevība un cenšanās — būt patstāvīgai, neatkarīgai un līdzvērtīgai vīrietim, ko gan viņa saprot pavisam greizi. Vīrietis smēķē, katrā ziņā arī viņai jāsmēķē, viņai, līdzvērtīgai! Vīrietis dzej, arī viņa jāatteiksies! Tāds ar tādu.

Ir pienācis laiks arī pārējām studentēm staigāt savu 37 priekšteču pēdās. Laiks saprast šīs dienas nozīmi nākotnei un nākotnes nozīmi tautām un cilvēci.

Laiks posties!

L. Ū. studējošo atturības b-bas darbvedis: V. Pērkonis.

Atturības nedēļa universitātē 1929. g. no 19.—25. septembrim.

19. septembrī plkst. 11. Atklāšanas akts Latvijas universitātes svētku aulā. Rektora prof. A. Tenteļa uzruna, rīc. kom. priekšsēd. runa, apsveikumi, prof. Aarni Voipio priekšlasījums „Atturības kustības pamata motīvi”. Aktu kuplīnās dziesmām „Dziesmu varas” koris.

20. septembrī, plkst. 12. Kronvalda bulv. 9 (Anatomikumā). Prof. E. Paukuls: „Alkoholisma iespaids uz pēcnācējiem”.

20. sept., plkst. 15. Kronvalda bulv.

- 4 (Laboratorijas ēkā) Doc. Fr. Gulbis: „Par darbu, dzīves prieku, nacionāliem pienākumiem u. c. lietām”.
21. sept., plkst. 9. Universitātes (vecā ēkā) 16. klaus. Prof. K. Kundziņš: „Tautas intelligentie darbinieki un alkohols”.
23. septembrī, plkst. 19. Kronv. bulv. 1. Lauksaimniecības ēkas A. klaus. Prof. A. Kirchenšteins: „Alkoholisms un tuberkuloze”. Doc. A. Kalniņš: „Kādēļ vēlams, lai lauksaimnieki un inženieri mežkopji būtu atturībnieki?”
24. septembrī, plkst. 15., universitātes (vecā ēkā) 31. klaus. Doc. K. Dišlers: „Studentu loma atturības kustībā”.
20. septembrī, plkst. 19., lielajā Gildē. Publiskais priekšlasījumu vakars. Piedalās: bīskaps Dž. Kenons (Amerika), dir. E. Pārmanis (Vācija), doc. V. Ernits (Igaunija), Saeimas dep. Dr. med. G. Reinharde.
24. septembrī, plkst. 19.30, Rīgas latviešu biedrībā, Merķeļa ielā № 13. Studentu mītiņš. Kādēļ mēs neesam vai esam atturībnieki.
25. septembrī, plkst. 18., S. P. K. telpās, Blaumaņa ielā № 19. „Atturības nedēļas universitātē” slēgšana. „Atturības nedēļu universitātē” rīko ar Studentu padomes idejisku atbalstu studentu organizācijas:

L. Ū. studējošo atturības biedrība, Studenšu prezidiju konvents. Studenšu korp. „Varavīksne”. Studenšu biedrība „Ziemeļniece”. Vienotne „Latviete”. Vienotne „Ausma”. Vienotne „Lidums”. Vienotne „Zelmenis”. L. Ū. Kristīgo Studentu biedrība. Konkordija seniorāts. Konkordija „Veronija”. Latgales studentu biedrība. Teolog. fak. stud. b-ba „Beta-nija” un „Dziesmu vara”.

Atturības nacionālais impulss.

Atturības ideoloģijas plašos un dziļos apcirņos ar lielām un spilgtām līnijām saskatāms nācijas pasūturošanās, nacionālisma ornamenti.

Sis ornamenti visinteresantākais un visobligatoriskākais mūsu dzīves jēgai, apziņai. Tikai gaišu skatu un cilvēcības cienīgu novērtējumu.

Dzīvē cīnās jaunā un labā spēki un šās cīņas pozitīvais pārpalikums rāda mūsu progresu, kultūru. Šis progress nav nosakāms pa dienām, bet ilgākiem laika sprīžiem un grūti ir pateikt vai attiecībā uz dienu skaitli viņš būtu pozitīvs, vai ne. Nevar pateikt, vai piem. gadā ir vismaz 100 dienas, kas nes tikai pozitīvu, bet rezultātā mēs jūtam zināmu pozitīvu pārpalikumu, kuš savukārt ir zināmā cilvēka varā.

Ja tas tā un mēs šo mūžīgi, bez gala tiecošos straumi atbalstam, tad jautāsim vai atturības ideoloģija nav taisni tā, kas katrā savā vilcienā sekmē lielo pozitīvisma straumi un nerimstoši dzen mūs pretim nacionālam ziedonim.

Valsts jēdzienam neatraujami klātesošie: tauta, teritorija un vara prasa katrs pēc sava rekvizīta — atturības ideoloģijas.

Spēcīga, tikumīga, apzinīga, fiziski vesela tauta ir valsts eksistences drošākais pamats. Vai alkohols un citas narkozes minētās īpašības stiprina? Ne, tikai vājina un iznīcina. Tā tad atturīgu tautu.

Teritoriju noteic starptautiski fiksētas robežas un ja arī tautas atturība neiespaidotu zemes apmērus, tad viņas saturam un vērtībai izšķiroša un stipri sekmējoša.

Tāpat varas momentā atturības princips ļoti nepieciešams iekšējam spēkam un ārējam respektam.

Ja visi trīs min. valsts elementi prasa atturības principus, tad varam deklarēt, ka atturība ir nepieciešams valsts substrats.

Un ja tas tā, tad atturības ideoloģija ir svēta nacionālisma ideoloģija. Atturības nacionālā variācija: labu pilsoni labai tautai, labai tautai — labu zemi labā valstī.

Citējot Pestalocija vārdus: „Visi priecīgie un laimīgie cilvēki izstaro

L. Ū. studējošo atturības b-bas goda filistri-mācības spēki.

Augsā no kreisās: Dr. med. G. Reinharde, prof. K. Kundziņš, prof. J. Lautenbachs †, agr. D. Talce; apakšā: doc. K. Barons, prof. J. Bergs un doc. A. Kalniņš.

atspirdzinošu spēku.” Aicinu studējošos: izstarojat tadā skaidrā priekš nacionālu atturības spēku.

Stud. jur. Verners Āboliņš.

Latvju studente un alkohols.

Universitātē notiek no 19.—25. sept. atturības nedēļa. Minētā nedēļā stud. atturībnieki griežas pie saviem komilitoniem, kā pie cilvēkiem, kam zināms izglītības līmenis un saprašanas spējas.

Nepiegrīzoties tuvāk alkoholisma jauno seku novērtējumam, paskatīsimies kādā sakarībā ar šo jautājumu stāv latviešu studentes. Droši varam apgalvot, ka šī jautājuma negatīvā nozīmē — alkoholismā — latviešu studentes nav vainojamas, bet atturības veicināšanas pozitīvā darbā, esam lielas parādnieces.

Latviešu studentes varētu sadalīt trijās grupās:

1) Pie pirmās pieder tās studentes, kušas viņu stūdiņu vai ģimenes dzīvē nav skāris alkohola posts, un tādēļ tās skatās uz alkoholisma apkaļošanu un atturības veicināšanu kā uz viņām svešu un nenozīmīgu jautājumu.

2) Studentes, kas savos stūdiņu biedros vai kādos citos apstākļos ir pieredzējušas alkoholisma postu, bet tādos apmēros, kas skatās uz to vai nu kā uz vieglu neprātu, vai arī kā uz pārejošu jaunumu. Šai daļai nav bijis nedz laika, nedz gribas apsvērt šo jautājumu nopietnāk un nākt pie veselīgas pārliecības un ticības.

Pie trešajām pieder tās, kušas vai nu novērojot vai pieredzot ir pārliecinājušās, ka alkoholisms ir neapzināta slimība, kas sakropļo ne tikai tiešo alkohola lietotāju, bet arī viņa pēcnācēju garīgo un fizisko veselību, aprok veselu ģimeņu dzīves prieku un uz visiem laikiem aizdara durvis labākām dienām.

Tikai nedaudzas no šīm trešajām izsaka savu pārliecību caur atturības b-bu, daudzas to noklusē pie sevis.

No augšā minētā redzāms, cik nepiedodami pasīvi šai jautājumā izturas vairums latviešu studentu.

Augstskola izglītojošas sievietes nedrīkst paiet vienaldzīgi garām šim jautājumam, kuš ir tik liktenīgs mūsu tautai. Vel vairāk tāpēc, ka tik plaši izplatītais alkoholisms pie mums, agrāk vai vēlāk, savā postošā darbā sa-saistīs arī mūs, ja mēs pret to nekarosim.

Bet studējošie ir tie, no kušiem aizējošā paaudze cer tautas labākās dienas, no kušiem nākošā aude ar pilnām tiesībām varēs prasīt atbildību par mantoto nespēku un nespējām.

Un vislielāko atbildību prasis no sievietēm — mātēm un audzinātājām, kas ir pagājušas atturības jautājumam aizvērtam acim garām.

Latviešu studentes! Pārliecinājieties par alkoholisma postu un atturības veicināšanas nepieciešamību, lai vienaldzība vēlāk nebūtu pārāk dārgi jāmaksā.

Stud. oec. L. Torgani.

Studentu ievēribai.

Latvijas universitātes stud. atturības biedrība ar mācības spēku piekrišanu izsludina šādus **sacensības darbus ar prēmijām** par šādiem tematiem:

1. **Bezalkoholisku dzērienu ražošanas iespējamības un tehniskie pajemieni.**

2. **Alkoholisma jautājums no ētiskā viedokļa.**

3. **Kā atvietot valsts budžeta ienākumus no spirta monopola un akcizes alkoholiskiem dzērieniem.**

Katrs labākais darbs minētos jautājumos saņem prēmiju Ls 200.— apmērā. Sacensības darbi iesniedzami līdz 1930. g. 15. aug. J. Dāvja fonda komitejai (kušā no māc. sp. ieiet prof. K. Kundziņš, Dr. med. G. Reinharde un doc. K. Barons) L. Ū. atturības biedr., Rīgā, Torņa ielā 4, dz. 2, zem „Sacensības darbi”. Tuvāki paskaidrojumi turpat. L. Ū. S. A. B.

L. Ū. Kristīgā Studentu b-ba

sirsnīgi apsvēc studentu „Atturības Nedēļu” universitātē. Viņa pati gadu atpakaļ sarīkoja „Akadēmisko dzīves problēmu nedēļu” un pirms tam divus gadus piedalījās „Garīgās Audzināšanas Nedēļā”, noturot pēdīgo reiz divu dienu laikā provincē 20 lekcijas. Atturības problēma ir svarīga dzīves problēma un ieņem garīgā audzināšanā pēc reliģijas kā ētisks jautājums tūliņ otru vietu. Kā kristīga organizācija mēs saprotams uzsvējam ticību kā pamatu istai garīgai dzīvei. No ticības izriet jau dabīgi ētisks dzīves veids. Tā arī atturība mums līdz šai dienai nav bijusi problēma, bet pati par sevi saprotama lieta. L. Ū. Kristīgā Studentu B-ba ir alkohola lietošanas ziņā absolūti atturīga. Astoņu gadu pastāvēšanas laikā viņa nav lietojusi, ņemot pilnīgi burtiski, nevienu pilienu alkohola. Savā iekšējā dzīvē mēs esam brīvi no tamlidzīgiem kārdinājumiem un postošām parāšām, kaut statūtos mums atturība nav paredzēta. Neuzskatām teikto par mūsu stipruma zīmi. Mūsu vājums parādās iekš tā, kaut mūsu b-bas mērķi paredz cīņu ar alkoholismu visos viņa veidos, ka mūsu aktivitāte tomēr izpaužas vienīgi labā priekšzīmē, bet ne atturības sludināšanā. Tamdēļ mēs no sirds priecājamies, ka starp studentu organizācijām ir biedrības, kas uzņemas šo svētīgo propagandas darbu.

L. Ū. Kristīga Studentu B-ba.

Vispasaules kristīgo studentu savienību Federācija*.)

Federācija pašlaik apvieno 24 nacionālas kristīgās studentu kustības. Viņa ir pirmā starptautiskā vispasaules studentu organizācija, jau nodibinājusies 1895. gadā, apvienojot piecu zemju kristīgās studentu savienības: Skandināvijas, Vācijas, Anglijas, Francijas un Amerikas. Vēl pēc 34 gadiem bieži min

*) Par minēto Federāciju sniedzam šini akadēmiskās atturības nedēļas numurā sekošās ziņas tādēļ, kā viņa ir lielākā un vecākā starptautiskā studentu organizācija un ir vienmēr ar savu kristīgo dzīvi veicinājusi atturību.

Latv. universitātes studējošo atturības biedr. birojs atrodas Torņa ielā 4, dz. 2 (teeja no Jēkaba ielas). Atvērts darb. no plkst. 9-13.

L. Ū. S. A. B. pretalkohola bibliotēka

(adrese un darba laiks tas pats), izsniedz grāmatas lasīšanai arī uz māju. Bibliotēkā pieejama plašākā pretalkohola literatūra Latvijā.

šo kongresu Zviedrijā, Vatstenas pili, kur dzima Federācija. Ši kristīgo studentu organizāciju apvienošanās un tuvināšanās notika dabīgi, jo kristīgā mīlestība un kristīgā ticība nav nacionālas. Pēc Federācijas dibināšanas viņā iestājās Ķīnas, Indijas, Japānas un citu austrum-zemju kristīgās studentu savienības.

Lielas kustības bieži iesākas ar mazu ierosinājumu un nopietnas lietas ar niecīgu cēloni. Vienkārši radās arī doma par Federācijas vajadzību. Minētā kongresā sapulcējās kādas istabiņas bēniņos seši viņas dalībnieki, visi jaunekļi ar nesatricināmo pārliecību, ka Jēzus Kristus ir Pestītājs visai cilvēcei. Viņi sprieda, ka kristīgai studentu kustībai jātop vispasaules kustība. Viņu karstās lūgšanas piepildījās. Pašlaik Federācija ietilpst pāri par 3000 kristīgo studentu biedrību, kas ārmisijai devušas pāri par 10000 misionāru.

Cik lielu lomu spēlē ārzemēs kristīgās studentu biedrības un cik tālu sniedz caur vecbiedriem viņu iespaids, to mēs latvieši grūti varam iedomāties. Bet tas jau būtu par sevi neizsmeļams temats. Šoreiz jemsim vērtēt tikai statistiskos datus, un tie rāda, ka Federācijas dibināšanas gadā visā pasaulē studēja apm. 300,000 personas, bet Federācija viena pati apvieno pāri par 300,000 studentu. Kristīgās studentu biedrības Latvijā, Igaunijā un daudz citās zemēs vēl nav uzņemtas Federācijā, jo viņas par jaunām un vājām (trūkst viņām vēl iestāšanās minimālais locekļu skaits). Toties Federācija jo vairāk par tādām zemēm rūpējas. Viņa p. p. bija atkal atsūtījusi vienu no saviem sekretāriem, Dr. K. Hoffmani, uz Igaunijas un Latvijas kristīgo studentu vadību konferenci, kas notika šovasar Tērbatā no 12.—18. augustam.

Federācijai kā tādai piekrit liela loma tautu dzīvē. To rāda jau pagātne. Sākot no dibināšanas laika, viņai aizvien bija nopietni jācīnās, lai paliktu kristīgs faktors starptautiskā dzīvē. Tie jāuzskata par praviešiem, kas 35 gadi atpakaļ domāja un cīnījās par kaut kādu pasauli aptvēruju kustību. Un Federācijas dibinātājiem arī bija praviešu skaits un praviešu ticība. Viņi prasīja, lai kristīgā mīlestība gūtu studentu vidū Jēzum mācekļas visā pasaulē. Viņi gribēja kalpot visai cilvēcei, visai pasaulei. Starptautiskie sarežģījumi bieži jo bieži radīja grūtības. Izcelās naids un kašs starp Japānu un Ķīnu, konflikts starp Norvēģiju un Zviedriju, būru kašs un ļoti asas attiecības starp Holandi un Angliju u. t. t., un beidzot pasaules kašs ar visām savām briesmām un jaunām sekām. Bet viss tas nesatricināja Federāciju, kam nešķobāms pamats. Pat pasaules kara Federācija pastāvēja un sniedza gan ne kara, bet citu palīdzību daudzos kara laukos. Viņa palīdzēja daļai uzturēja vēstulu apmaiņu starp gūstā kritušiem un viņu piederīgiem un daudz strādāja gūstekņu labā. Amerikas studenti pat vāca līdzekļus vācu gūstekņiem. Un tikko kašs bija izbeidzies, sanāca 1920. gadā kopā, franči, vācieši, angļi, amerikāņi un citu tautu kristīgo studentu pārstāvji Šveicē, Beatenbergā uz kopējo konferenci, un pārrunāja, kā uzskatī savstarpējo palīdzību. Piecu gadu laikā (1920.—1925.) amerikāņu kristīgā studentu kustība vien savāca Federācijai pāri par 2 milj. dolāru palīdzībai studentiem, kas cieta no kara sekām. Šī palīdzības roka tika sniegta 19 valstīs, arī Krievijā. Pie tam neprastja pēc tautības, pēc konfesijas, pēc politiskās pārliecības, bet palīdzēja katram, cik bija iespējams, katram kas cīnījās ar trūkumu. Uz brīvām pusdienām Krievijā nāca netik vien studenti, bet arī profesori.

(Turpmāk beigas).

L. Ū. Krist. Stud. b-bas pilnv. sekret. stud. theol. N. Muižnieks.

Prorektora doc. L. Adamoviča doktora disertācija. Otrdien, 10. septembrī 12 dienā Universitātes svētku aulā doc. Ludvīgs Ernests Adamovičs aizstāvēja savu doktora disertāciju par tematu: „Baznīcas un ticības dzīve Vidzemes latviešu draudzēs 1710.—1740. g.“

Kā oponenti uzstājās prof. K. Kundziņš, prof. L. Arbužovs un privātdocents L. Bērziņš.

tūras prasības un bagažu, — šī paudze noslīgusi obskurantismā. Turpretī ārzemēs šī paudze dziļi cieš un mlē, meklē pati un rāda arī jaunatnei ceļu.

Saprotams, vecākā paudze teiks, kas tā par jaunatni, kas nespēj apliecināt savu „credo“! Bet loģiski ņemot, vai drīkst no jaunatnes pieprasīt sab. rakstura „credo“? Politiskie primāti neieņem vadītāju lomu jaunatnes prātos. Viņa individuāli cenšas iedziļināties dzīves un gara primātos. Cenšas saskatīt, ne priekšā stāvošos ilgus gadus un šo gadu pieredzi, bet — savu mūžu un viņa piepildījumu. Bet kas dod cilvēkam māža piepildījumu? Vienīgi — spēja ziedoties sugai — ģimenei un cilvēkiem. Ziedošanās ģimenei turpina sugu, ziedošanās citiem cilvēkiem — izkopj viņu. To dziļi intuitīvi sajūt jaunatne un te arī viņas traģēdija, daudzās pašnāvības un nespēja pieņemties dzīvei. Sociālu apstākļu dēļ tā nespēj vēl nodibināt savu ģimenes dzīvi un idejiski nodoties sabiedriskai dzīvei, — ko varētu uzskatīt kā līdzsvarotāju faktoru nenodibinātai ģimenes dzīvei, — viņa pilnīgi nevar, jo vilusies ne tikai sabiedriskās dzīves vadņos, bet arī — dažās pastāvošās un vispārārtzītās sadzīves formās un kultūralās vērtībās. Rast viņai pašai savas vērtības, — veidot — savas formas? Bet tas nav vieglā darbs. Veselas paaudzes! Un šī nikstošā, topošā un sevi sadegošā paudze būs tā, kas varbūt pirmo reizi mūsu tautas kultūralās gaitās pacels „tēvu un dēlu“

problēmu. Un sevi sadegdama viņa dos iespēju, kā no kādas sēklas rīst pirmos asnus istākai, patiesākai un arī dziļākai nacionālai kultūrai. Lai stāds varētu uzaugt, sēklai jāiznikst. Vispilgtāk šo jaunās kultūras tapšanas momentu un viņas piepildītāju traģēdiju ir uztvēris Fr. Bārda savās „Maldugunis“.

Saprotams, „racionālā“ vecākā paudze jau tagad paspējusi notiesāt šo sadegošo, klistošo meklētāju jaunatni. Nav viņai reālas politiskas vērtības, — saka tā. Pilnīgi pareizi! Bet tagadējās jaunatnes vērtību mērogi ir pavisam citi. Citā laikmetā viņa auga, citi uzskati viņā veidojās un kritiskā dzīves momentā, — līdzīgi Er. Remarka stāsta varonim frontē esot, — viņa sajūta, ka paliek gluži viena.

Neprasāt no viņas „credo“. Jo — „iekams jūs meklējat atrisinājumu“, saka sistematiskā filosofija, „vai nevajaga iepriekš noskaidrot, kā jūs to meklēsat. Pētaīt sava prāta slēdzienus, iztirzājāit savu izziņu un kritizējāit savu kritiku: Kad jūs būsit pārbaudījuši instrumenta vērtību, tad jūs zināsit arī, kā to izlietot. Bet, ak vai! Šis brīdis nenāks nekad. Es zinu tikai vienu līdzekli, kā izpētīt cik tāju cilvēks var iet: šis līdzeklis ir celties un iet“. (A. Bergsons). Jaunatne zina šo līdzekli un vienīgi ar viņu prot arī operēt. Bet kad pienāks brīdis, kad šo līdzekli jaunatne pilnā mērā izlietos, tad katrs, kas iekšēji pazist tagadējo jaunatni — līdzīgi minētam politiķim, — var paredzēt, ka daļa jaunatnes pārkāps pāri vecākai paaudzei un daļa aizies viņai garām. Kuŗa būs tā lielākā daļa — grūti pateikt. Bet pie tagadējā stāvokļa, pie milzīgā obskurantisma, kas valda gandrīz visās studentu organizācijās un vecākās paaudzes aklās kultūras politikas, tā jaunatnes daļa, kas kāps pāri vecākās paaudzes galvām, būs lielākā. Viņa sēdīsies iesēdētās vietās un ar drošiem, pārbaudītiem līdzekļiem rikosies daudz „elegantāk“ kā vecākā paudze, kas obskurantismā ieslīga individuālās nepieciešamības dēļ, bet jaunatne ieaudzēta obskurantismā kolektīvās apziņas dēļ.

Kas tā par jaunatni un cik liels viņas skaits, kas garām ies? To grūti pateikt, jo viņā kolektīvā apziņa vāja un neizpaužas uz āru, kā obskurantisma pārņemtā jaunatne. Bet sociālie instinkti šai jaunatnes daļā nesalīdzināmi stiprāki, individuālās spējas un koncentrācija arī lielāka. Un uz viņu atliek arī cerība, ka katru mēru un paškritiku zaudējušais obskurantisms, kā kails neris, nenosēžas ķēniņa tronī.

Rob. Sp.

warr aīlāist fawuš mahžekļus, — zif tur puhlina un darba, — gan teem las mahža, gan teem las mahžahš! Jaw newaid weegla leeta peenemts tapt Tehrpata par studenti jeb par tahdu kam wehlehts tur par lausuītaju buht pee tahm leelahm mahžibahm, fo tur eefsch wiffadaš augtias un garri-gaš gudribas fludina un mahža. Jo las lahro lai winnu tur peenemm, tam waijaga jaw labbi mahžitam jauneklīm buht, 17 gaddu wezzam wai wairaf, bet ne mafaf. Un lai nu tam nahftu fa sinnatu tif daudz zif waijaga sinnahft pee pahrlaufschanaš, stipri jamahžahš pa gaddu gadeem eefsch ffohlahm. Ffohlas us tam daschadaš. Zittas eefsch pilfateem, tur pamassam wedd arween tablati daschadaš mahžibā. Mafas ffohlas Prattina tif ween grahmatu, — mahža lafšit, rafšit, rehlnahft, un — latkifš. Kreihz-ffohlā dabhu wehl zittas un wairaf mahžibahš. Tad nahft us Gimnāsiumu. Kas tur usnemti mahžahš, tee eefsch peezzi fchfirrahm eedalliti, un pulku zittu mahžibu tur eefpeefch fawā galwā tā fā lafšitajam las par to ne fo ne finn, jaw gruhti buhtu tif ween tohs raibus sweefchus wahrduš išbohsfabeereht ar fo latru mahžibahš-dallu nošau, nelle, wehl faprafti las tad tas irr. Kad nu Gimnāsiumā mahžekļis išmahžijees pa teem gadeem fa war dohmahft un gattawš buht preefch wifšaugftafu ffohlu Tehrpata, — tad wiffi ffohlas-fungi las tur irr, fanahft un itin stipri un grun-tigi pahrlaufa tohs las nu gribb tapt us Tehrpattu par studenteem. Kas tahdā pahrlaufschanaš gohdam pastahw,

to tad išlāisch ar grahmatu tur eefschā apleezinahftš fa warr drofchi winnu peenemt par studenti, un tahduš tad arri beš fawella Tehrpata peenemm. Bet ne wiffi aīšcet no Gimnāsiumeem us Tehrpattu.

Zitti fa ween warredami eefsch mafateem pilfateem wai eefsch muifschahm jaw labbi mahžiteem ffohlas-fungeem mahžidamees fataifahš preefch to wifš-augftafu ffohlu. Schee nu tad aīšcet us Tehrpattu, — turpat wehl tohp pahrlaufiti, wai warr winnuš peenemt wai ne. Un ta nu gan gruhta pahrlaufschana pa fchetrahm wai peezi deenahm weenā lahga, tā fā teem jauneem fungeem fo pahrlaufa gan širdiš fa drebh un sweedri pluhst no pee-rehm, un galwahm jalauhahš tad spee-din speed lai išrahda, fo winni finn.

Pahrlaufa winnuš tee augsti ffohlas-fungi fo fauz par provefforeem un fchee gan fā wefferi las lall garrigi jauneem fungeem galwāš, — itt us prohwi! eefsch fchetrahm lihds peezahm wallodahm fo waijaga praft itin labbi, un tad wehl eefsch daudz zittahm leetahm. Kas nu ne finn zif waijaga, tam ja-astahj, tur ne lihds ne fahdas luhgchanaš ne fahdas apfolifchanaš. Lai nu eet un mahžahš wehl labbat un lai peh3 pušgaddu nahft atfal, ja gribb, fa no jauna winnu pahrlaufa, — drihsaf ne. Kad ohtureiši tad arri ne eet, — atraida atfal. — lai nahft peh3 pušgaddu trefchureif. Kad trefchureiši arri wehl ne peenemmahš, tad pawiffam pagallam, wairš nefa ne peenemm lai darr fo gribb.

(No „Latw. Atwijem“ 18. . . g.).

Gaļas un desu lieltirgotava J. VIKMANS

Rīgā, Blaumaņa ielā № 42/44. Tālr. 2-8-7-3-0
Gaļas un desu izstrādājumi augstākā labuma.

Māksla.

Nacionālais teātris.

Nacionālais teātris isā laikā ir sniedzis divas novitātes.

Kā pirmā, ar ko tika atklāta sesona, bij Šekspira „Dots pret dotu“.

Ir veca patiesība, ka lieli gari pacesas pāri savam laikmetam, jo viņi paredz nākotni un sludina to savos darbos.

Tāpēc viņu darbi ir baudāmi arī jaunajam laikam, turpretim vidusmēra cilvēka centieni mirst līdz ar viņa laiku.

Ar to būs arī izskaidrojami Šekspira panākumi mūsu laikos, lai gan starp mūsu laika un Šekspira laika centieniem ir vesels bezdibenis.

Tāpēc arī no šī viedokļa mēs nevaram vērtēt lugu.

Interesanta tā kļūst ar to, ka te ir attēlota cilvēka iekšējā pasaule — cīņa starp pienākumu un savu būtību.

Viņš rāda, cik viegli cilvēks var palikt par noziedznieku, ja tas sanāk konfliktā pats ar sevi, un cik neželozjama cilvēka paštaisība un puritanisms, aiz kuŗa tas mēģina slēpt savu isto seju.

Raugoties no šī viedokļa, luga daudz ko sniedz arī mūsu laikos, jo viņa mūs māca, iekams tiesājam citus, pārbaudīt pašiem sevi. Kā pretstats Šekspira laika tiraniskajiem valdniekiem bij Oša veidotais hercogs Vinčencio, kas, lai gan bargs, tomēr ir istis cilvēks un redz ne tikai citu, bet arī pats savas kļūdas.

Pārliecināja arī Gērmanis kā Andželio un Erika kā Izabella.

Nevar aizmirst arī Kvēpa veidoto Klaudio, kas atsedza plivuri no visvairāk aplēptā cilvēka dvēseles stūrtiša, rādīdams tur mītošās paniskās bailes no nāves, kaut arī mēs pašī mēģinātu to nicināt un būt vienaldzīgi.

Lazdiņa veidotais Inčio tēls apvienoja Šekspirisko ar mūsu laiku.

Lai gan lugā viņš bij domāts kā neris un mūsu laikos tādi vairs neeksistē, taču ar to nav teikts, ka viņam līdzīgi tipi būtu zuduši. Lazdiņa spēle vietām bij jau apbrīnošanas cienīga.

Otrā novitāte bij Džeroma komēdija „Fannija“. Par komēdiju gan šo lugu nevar saukt, jo tur, atskaitot vienu otru stiprāku izteicienu, kas jādama, tulkotāja nopelns, un gerles, kuŗas arī neharmonēja ar lugas garu, no komisma nekā nevarēja saskatīt.

Te ir satira, satira par mietpilsoņiem un viņu smieklīgajiem aizspriedumiem, ar kuŗiem jācinās bijuši de-jotājai un tagadējai lēdijai, Špilberģes veidotai, Fannijai.

Tas viņai arī izdodas, jo vecie aizspriedumi sabrūk zem jaunā laika un viņa tikumu spiediena.

Špilberģes un Oša spēle bij meistarsiskas, tas pats sakāms arī par Feldmani.

Lejiņš gan pēdējā cēlienā varēja būt vairāk apvests. Beigas ir tīri kinematogrāfiskas, jo kaut arī darbība vietām tuvojas traģismam, taču noslēgums ir jabs un cietēja nav neviena.

Dailes teātris.

Ir lugas, kas ar saviem tēliem skatītājam dedz nemieru.

Likdamas pārdzīvot viņu varoņu likteņus, viņas liek mums mest skatu arī pašiem uz sevi, un rezultāti ne vienmēr ir patkami.

Bet ir arī lugas, kas skatītāja dvēselē kaisa skumju zeltu.

Viņas ir kā klusi krēslas brīži, kad gar acīm slid sapņu vizijas un cilvēks gurdienī ļaujas viņu varai.

Nav tur nekā neparasta. Nav nedz lielu kaislību, nedz ciešanu ir tikai tā pati ikdienas dzīve. Kā atvērta bilžu grāmata tā stāv mūsu priekšā un mēs, viņā skatīdāmie, pie dažiem tēliem atrodam drusku sentimentālītes, pie dažiem drusku komisma. Un ja ar savas fantāzijas palīdzību visu to vēl tērpjam misticisma plivuri, tad gan-

driz ir sasniegta Švābes luga „Piebal-dzēni-Vēveriši“. Ari te visa luga ir viena liela senlaicīga bilžu grāmata, ko šķirstot mēs gūstam nojautu par pasauli, kas līdz šim bij pieejama tikai kronikās un tautas dziesmās.

Švābe, ietērpdamš šo pasauli ska-tuves tēlos ir izdarījis pakalpojumu ne tikai mūsu drāmatiskejai literatūrai, bet varbūt vēl lielāku skatītājam. Mūsu laikos, kad tautiskais saskatāms vai vienīgi tikai sieviešu nacionālās kļeitās, (par valkātājām es nerunāju) Švābes „Vēveriši“ ar savu daiļskanīgo valodu un spilgtajiem tipu zīmējumiem, apdvestiem no dziļa senatniskuma, sniedz retu baudu.

Ja nu jēmam vēra, ka šī luga ir rakstīta speciāli Dailes teātrim un par inscenēšanu rūpējies tāds meistars kā Smilģis, tad kļūst saprotama skatītāju sajūsma.

Nevar aizmirst arī Ertneri un Sosaru, kaut gan pēdējā seno deju un dziesmu motīvi, viens otrs likās tā kā par daudz moderni un varbūt arī kaut kur jau dzirdēti.

No aktieriem reprezentējās gandrīz viss Dailes teātra personāls un katrs centās sniegt to labāko, bet atmiņā palika Lācis, Viesture un Veics.

Pēdējie, viens kā nebedģis vander-zellis, kuŗā, zem parupjās ārējās kārtas, slēpjas dziļa un atsaucīga dvēsele, otra — reliģiozās šaubās un mlā dedzēja mūķene. Kā baigs senatnes liecīnieks bij Veics, kā veidotais bru-niņieka tēls apzilbināja ar ārējo spo-žumu un dzelzainajām bruņām, aiz kuŗām bij saskatāma sika nevarīga dvēselīte.

Zīmīgi bij arī Filipsons un Jakob-sous, kaut arī viņu lomas bij nelielas.

Pārējie divi vanderzelli Miķelsons un Kreicums nepārliecināja. Kreicums vietām bij par skaļu un kustības stū-rains (šaušanas karālienes vešana uz troni), Miķelsona veidotā Gustā vietām bij saskatāms traģisms un nevarība, kas lāga nesaskanēja ar to bezbēdību, kādam tam patiesībā bij jābūt.

Publikas bij daudz un cerams, ka arī nākošās izrādēs nebūs tās mazāk, jo „Vēverišus“ ir katram vērts redzēt.

Rūd. Prūsīs.

Aizrādījumi.

Latvijas 4. pretalkohola kongress notiks no 22.—24. sept. Rīgas latviešu biedr., Merķeļa ielā 13.

Kongresā piedalās ar referātiem šejienes un ārzemju zinātnieki un attu-rības darbinieki.

Plaša pretalkohola izstāde no 22.—29. sept. Studentu virtuves augšējā paviljonā (Vērmaņa parkā). Ar eksponātiem piedalās Latvijas un ārzemju organizācijas un firmas. Iz-stādē redzami jaunāko zinātnisko un statist. datu apstrādājumi, diagrammas, preparāti, grāmatas, plakāti, u. c.

L. Ū. Studentu Padomes akadēmiskā balle š. g. 28. septembrī — Armijas Virsnieku klubā.

Balli atklās plkst. 9-os vakarā, kad ieradīsies L. Ū. Rektora kungs ar goda viesiem. Viesu ierašanās laiks līdz plkst. 9-iem.

Ieeja Latvijas Universitāti beigušiem un studējošiem, kam pie ieejas jā-uzrāda matrikulas. — Biļetes aprobe-žotā skaitā tikai iepriekšējā pārdošanā caur organizācijām un Studentu Pado-mes birojā, (no pl. 11.—13.), sākot ar š. g. 20. septembri.

Lekciju naudu par š. g. rud. sēm. ņems preti Universitātes sekretariātā no 5. sept.—5. okt. ikdienas (izņemot svināmās un svētku dienas) no pulkst. 1/2 11—1/2 2., sestd. 1/2 11—1/2 21, trešd. arī 3—4.

Atbildīgais redaktors: Jānis Ārens.
Redaktors: „Studenta“ kolleģija.

Izdevējs:

L. Ū. studentu vienotņu „VIENKOPA“

Pastāvīgi krājumā par lētām cenām:

Kungu, dāmu un bērnu

APAVI UN GALOŠAS

Ceļa somas Sporta piederumi Slidas

Plašā izvēlē manufaktura:

Dāmu kleitu un kostīmu drānas, kungu uzvalku un mēteļu drānas, linu audekls, pusaudekls, madepolams, nansuks u. c. Gatava kungu veļa, krūtis, apkakles, kakla saites, zeķes — dāmu un kungu

Lietus sargi Aužamie diedziņi Gultas segas

Vairumā **Centralā Savienība „KONZUMS”** Mazumā

Rīgā, Dzirnnavu ielā 68 un 87

Studentu laboratorijas ķiteļus,

baltos, nebalinātos un tumšos priekš visām fakultātēm no Ls 5.— gabalā. Visos fasonos un lielumos gatavi.

VEĻAS FABRIKA

L. GOERBER, RĪGĀ

KALĶU IELĀ № 2. TĀĻR. 23416. AUDEJU IELĀ № 1.
Dib. 1891. g. Rīgā 1901

Studējošiem, uzrādot savas studentu kartiņas, 5%o rabats.

Kungu, dāmu un bērnu veļa visos lielumos.

Pie lielākiem pasūtījumiem izdevīgi maksāšanas noteikumi.

No oktobra mēneša tiek atvērta nodaļa Audēju ielā № 1.

P. Biernis, maiznīca,

Rēveles ielā 96. Tālr. 9-2-3-2-8

Maize visādas šķirnes augst. labumā

Studentu ievēribai!

A. Ratfelders, Rīgā,
Kaļķu ielā 23. Tālr. 2-3-2-1-6

Piedāvā lielā izvēlē:

paukošanas takalažas, korporācijas lentes, sporta siksnas, portfeļus, vingrošanas, baleta un rita kurpes, vingr. matračus, mug. somas, nagu kopš. piederumus, kab. porti., naudas makus pap. un metala naudai, rak-s'āmgalda mapes, tualetes pieder. (Nascsep), Termus pudeles, visjaun. dāmu roku som. un visus ceļošanas sporta piederumus.

Pasūtījumus un izlabojumus izdara glīti un noteiktā laikā.

Ūniversitātes literatūra

Katalogi par brīvu

Jonek un Polievsky
Tirgoņu ielā № 3. Tālr. 2-3-1-8-8

Visi sacerējumi,
arī antikvariski
par lētām cenām.

Pieņem parakstiņos uz visiem laikrakstiem.

Emmy Grebzes

kosmetikas kabinets
L. Grēcintekuielā 24, dz. 2.

Atgriezies no ārzemēm
atjaunoju savu darbību pēc
visjaunākās un pilnīgāk.
metodes.

Doma Muzejs

atvērts svētdienās
no pulkst. 11—2.

Studentu ievēribai!

Mācības grāmatas. Rasēšanas un zīmēšanas
piederumi, rasētnes O. Richtera un Soennera firm.

Rakstāmie piederumi,

klades, burtņicas no labākā Ligatnes papīra.
Zīmēšanas papīri: Soellerhammer, angļu Wathmans. Lielā izvēlē no dažādām krāsām un zīmūļiem.

Dabūjami

Studentu Grāmatnīcā,

Kr. Barona ielā № 2-a (Raiņa bulv. stūrī).

Visiem studējošiem

daram zināmu, ka esam iekš- un ārzemju audumos, tādēļ ieteicam griezties
sagēmuši lielā vairumā **iekš- un ārzemju audumos**, laikus pie drēbniekiem
K. Miežis un K. Strēms Rīgas un Maskav. amata meistari.
Darbs pirmkl., cenas katr. pieņemam.

Rīgā, Karlīnes ielā № 7. Tālr. 9-1-1-0-0.

Th. Rūvalds.

(Ipašnieks J. EDELHAUS).
RĪGĀ, VAĻŅU IELĀ 31.

Mākslas gravēšanas,
emaljēšanas un
kalšanas iestāde.

Kareivju, korporāciju
un sporta nozīmes.

Albumu apkalumi.

Rasetnes, orģin. RICHTER un c. fabrik.

Logaritm. linejāli sist. „RIETZ”
u. „ELEKTRO”

Zīmēj. papīrs „SCHÖLLERHAMMER”

un visi citi zīmēšanas piederumi
AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

DIB. 1903. G. Vaļņu ielā 31. DIB. 1903. G.

LASAIT UN IZPLATAIT

„STUDENTU”

Izgatavojam paša darbnīcā visus
studentu paukošan. piederumus:

pauku cimdus, kaskas, takelā-
žas u. c., kā arī dažād. sporta
piederumus, kāju bumbas, boksa
cimdus, ādas lielus.

Arī izlabojumus pieņem un izgatavo ātri un kārtīgi.

J. Meķķis

Rīgā, Tērbatas ielā № 28.

Tālrūnis 2-7-3-9-6.

P. Cīruļa

Veļas mazgātava

Rīgā, Karlīnes ielā № 5.